

Hegedűs Mihály – Hegedűs Gyula

„Anna örök”

**Egy polgári iskolai tanárnő élete
képeslapgyűjteménye tükrében**

Conditors Bt.

Hegedűs Mihály – Hegedűs Gyula

„Anna örök”

**Egy polgári iskolai tanárnő élete
képeslapgyűjteménye tükrében**

Conditors Bt.
2018

© Hegedűs Mihály, Hegedűs Gyula
© Conditors Bt., Vác

ISBN 987-615-00-1167-7

Előszó

Az 1960-as években Tóth Anna nyugdíjas tanárnő mintegy háromszáz darabból álló képeslapgyűjteményt ajándékozott egy fiatal zenetanárnőnek. Jól ismerte őt, hiszen Hegedűs Mihályné (született Gerley Sarolta) főiskolásként négy éven át a tanárnő győri lakásában élt.

Néhány évvel ezelőtt, miközben a Hegedűs-család váci lakásában a képeslapokat rendezgettük, a „Panni néni”-től kapott lapokat nézegetve fokozatosan kibontakozott előttünk egy vidéki középosztálybeli tanárnő világa. Ekkor fogalmazódott bennünk meg a gondolat, hogy a lapok segítségével bemutatjuk, mennyi mindent elárul néhány tucatnyi képeslap arról, milyen volt egy kisvárosi, polgári iskolai tanárnő élete és karrierje a 20. század első felében.

Tóth Anna, Ruszthi Margit és Gerley Sarolta Győrben 1965-ben

A képeslapokból meglepően sok adatot megtudhatunk mind a küldő, mind a címzett személyéről, sőt még az ország állapotáról is. A címzéséből kideríthető, mikor hol élt a címzett. A gratuláló lapokból megtudjuk életének fontosabb eseményeit, Tóth Anna esetében például a tanítói, tanári vizsgáit. Az első világháború idején több lapot kapott a frontról, Erdélyből, orosz hadifogságból, de legfőképp az Adriai-tengeri hadszíntérről. Tóth Anna öccse, Tóth László ugyanis az Orjen nevű hadihajón szolgált, ahonnan 1915 és 1918 között számos képeslapot küldött nővérenek. A háborút követő nehéz évekből viszonylag kevés lap maradt fenn, a legérdekesebb talán a németországi inflációt szemléltető képeslap a 2,7 millió márkányi bélyeggel. A képeslapok sokat elárulnak a korabeli középosztály életéről, szokásairól, mindennapi gondjairól: a fürdőhelyekről (Balaton, Hévíz, Harkány) küldött üdvözléteikben sokszor egészségi állapotukról is beszámolnak. A külföldről érkezett lapokból kiderülnek a kor népszerű úti céljai: elsősorban Ausztriába, Németországba és Olaszországba utaztak.

A gyűjteményben nagyon sok olyan darab van, melyek híres vagy kevésbé híres festmények reprodukcióit ábrázolják, de többségben vannak a városokat, falvakat, tájakat bemutató lapok. Megjelenik a politikai propaganda is, például néhány első világháborús lapon, a 30-as években pedig néhány irredenta témájú képes levelezőlap is érkezett Tóth Anna címére.

A képeslapok feladói sok esetben rejtve maradnak előttünk. A családtagokat nagyrészt be tudtuk azonosítani, de sok barátnőnek, ismerősnek, kollégának csak a keresztnévét vagy becenevét tudjuk. Egy jól ismert név két lapon is előfordul (1919-ből és 1924-ből): Sík Sándor költő az aláírásán kívül egy rövid verssort is papírra vetett egy Velencében kelt képeslapon. 1909 júniusában pedig a soproni polgári fiúiskola IV. B osztálya írt Tóth Annának egy üdvözlőlapot a sikeres érettségi vizsgájuk után.

Gyűjteményünkben 1945-ig közöljük az összes képeslapot, melyet Tóth Anna kapott ebben az időszakban. Néhány lap címzettje öccse, László, illetve édesapja, Tóth Ignác. Az első képeslapot 1901-ben bátyja küldte neki a kismartoni leányiskolába, a kötetben közölt utolsó lapon pedig unokaöccse, ifjabb Tóth László tájékoztatja arról 1944 októberében arról, hogy még életben van.

Tóth Anna (1890-1981)

Könyvünk főszereplője, a képeslapok címzettje, Tóth Anna 1890-ben született Csornán. Apja szabómester volt, a város köztisztviselője álló polgára. Anna a győri tanítóképzőben szerezte meg tanítói oklevelét, közben pedig egy lovászpálinka-pálteleki földbirtokos két kisgyermekénél háztanítószkodott nyolc éven át. 1916-tól a csornai elemi iskolában tanított, majd miután polgári iskolai tanári végzettséget szerzett, 1922-ben az újonnan alakult csornai polgári iskolában kapott állást. 1931-től a veszprémi polgári fiúiskolában tanított. 1934/35-ben pedig a kismartoni polgári leányiskola megbízott igazgatója volt néhány hónapig. 1935 és 1938 között a szegedi Tanárképző Főiskola gyakorlóiskolájában dolgozott szakvezető tanárként. 1938-tól a győri állami polgári leányiskola igazgatója, majd a székesfehérvári tankerület magyar-történelem szakos szakfelügyelője. 1949-ben felmentették igazgatói teendői alól, és ezt követően a Rózsa utcai általános iskola nevelőjeként dolgozott 1955-ben bekövetkezett nyugdíjazásáig.

Tóth Anna 1940 körül

Tóth László és az Orjen

A legérdekesebb képeslapok feladója Tóth Anna öccse, Tóth László (1893-1932), aki az első világháború idején az Osztrák-Magyar Monarchia haditengerészeténél szolgált. 1915 augusztusában Balassagyarmatról írta nővéreinek, hogy a „felülvizsgálás” során frontszolgálatra alkalmasnak találták. Egy hónappal később már Bécsből küldött egy – stílusosan a bécsi Hadügyminisztérium épületét ábrázoló – lapot családjának azzal a hírrel, hogy kilencedmagával indul Triesztbe. 1916 januárjában a polai haditengerészeti kaszárnya épületét bemutató képeslapon a szobája ablakát is megjelölte. Ezután a lapok bélyegzőjén már az SMS Orjen felirat szerepel, ezen a hadihajón szolgált a háború végéig.

SMS Orjen

Az Orjen ún. Tátra osztályú torpedóromboló volt, melyet 1912-ben kezdtek építeni Danubius Hajó- és Gépgyárban, és 1914 augusztusától állították hadrendbe. A 850 tonna vízkiszorítású hajó 83,5 méter hosszával, 7,8 méter szélességével és 2,5 méteres merülésével nem számított túl nagyra, 105 fős legénység szolgált rajta.¹

A képeslapok feladói

László öccsén kívül több más családtag neve is megjelenik a képeslapokon, a legtöbbször Bandi bátyja (féltestvére), azaz Tóth Endre tanító, aki a peštszentlőrinci elemi iskola igazgatója volt. Néhány lapon szerepel nővére, Irén is. 1921-ig több lapot is kapott egy bizonyos „Géza bácsi”-től Esztergomból, aki egy alkalommal „M. Boross Géza”-ként írta alá rövid üzenetét. A kolléganők, barátnők általában csak keresztnévüket írták a lapokra, így a sok Mariska, Marika, Etus, Böske, Mancy és Ilonka személyét nem tudjuk beazonosítani. Több üdvözlőlapot kapott kollégáktól és tanítványoktól. Némelyik képeslap szövege arra utal, hogy a küldő férfiú gyengéd érzelmekkel viseltetett „Pannika” iránt. Ilyen például egy bizonyos Pista, aki 1916-ban Brassóból katonaként írt Tóth Annának, vagy a már említett soproni érettségiző társaság ([Petrik] Ottó, Léderer Leó, Lencz István, Bergholt Kálmán), akiknek névsora olvasható az iskola 1909. évi értesítőjében is:²

Jeleſen megfelelvén, érettek : Berghold Kálmán, Krizmanich János.
Jól megfelelvén, érettek : Andreska Henrik, Hollós Jenő, Kelényi Dezső,
Lencz István, Lengyel Mór, Petrik Ottó, Schlesinger József.
Érettek : Hadarics József, Konráth Árpád, Lederer Leó.

A gyűjteményben azonban nem maradt fenn egyetlen képeslap sem attól a személytől, akitől pedig minden bizonnyal számos levelet és lapot kaphatott Tóth Anna: Dr. Neumann József csornai orvostól (1887-1944), akihez közismerten szoros kapcsolat fűzte, ám a vallási és társadalmi különbségek miatt a katolikus polgári iskolai tanárnő és a zsidó származású csornai orvos nem köthette össze életét. Kapcsolatukról mégis található egy említés egy 1938-as képeslapon: „Kedves Panni! A legnagyobb örömmel gratulálunk kinevezéséhez, de még jobban azért, hogy közelünkbe jön és remélhetőleg gyakrabban lehetünk részesei kedves társaságának. Azért gratulálunk olyan későn, mert amint Dr. Neumann barátomnak is említettem, először nagyon sok gratuláció jön, alig győzi az ember elolvasni, míg a későbbieket már megfontoltan és nyugodtabban olvassa az ember! (Tudva, Neumann az elsők között volt). Még egyszer a legjobbakat kívánva, mindnyájunktól sok-sok üdvözllet, kézcsókkal. Gy. Csorna, 1938 május 7.”

Végül néhány szót szeretnénk ejteni a kötet címeről. Részben azért választottuk Juhász Gyula versének címét, mert Tóth Anna személyesen ismerte a költőt (valamint Babits Mihályt és a már említett Sík Sándort is), másrészt pedig azért, mert tanítói és tanári pályafutása során gyermekek százait tanította, s így – annak ellenére, hogy saját gyermeke nem volt – emlékezete évtizedeken át fennmaradt.

¹ Dr. Csonkaréti Károly: *Császári és királyi hadihajók*, Hajja & Fiai 2002. 312.; <http://www.kuk-kriegsmarine.at/tatraklasse.htm>

² *A Soproni Magy. Kir. Állami Főreáliskola harmincnegyedik Értesítője az 1908/1909-ik iskolai évről*. Közli: Wallner Ignác Dr. igazgató. Győr, 1909. 76.

Kedves Annuskám! Havi pénzedet a jövő hó elsején majd megküldöm, amidőn bővebben is írok. Nincs szándékom Husvétra haza jönni? Ha igen, kérd papától. Talán Jenő is haza jön, de még nem bizonyos. Iren itthon van 3-4 hete. Csókol Bátyád

1901. március 27.

Rózsáskedvű Tóth Annuska
kisasszonynak Csorna,
Andrássy utca.

Köszönöm kis Annuskám a
szép és jó kívánságot és is
viszont mindent kívánok.

Pá édes! Szívből jóakaródom

Domitilla nővér

Moson Szt Péter 904. IV./3.

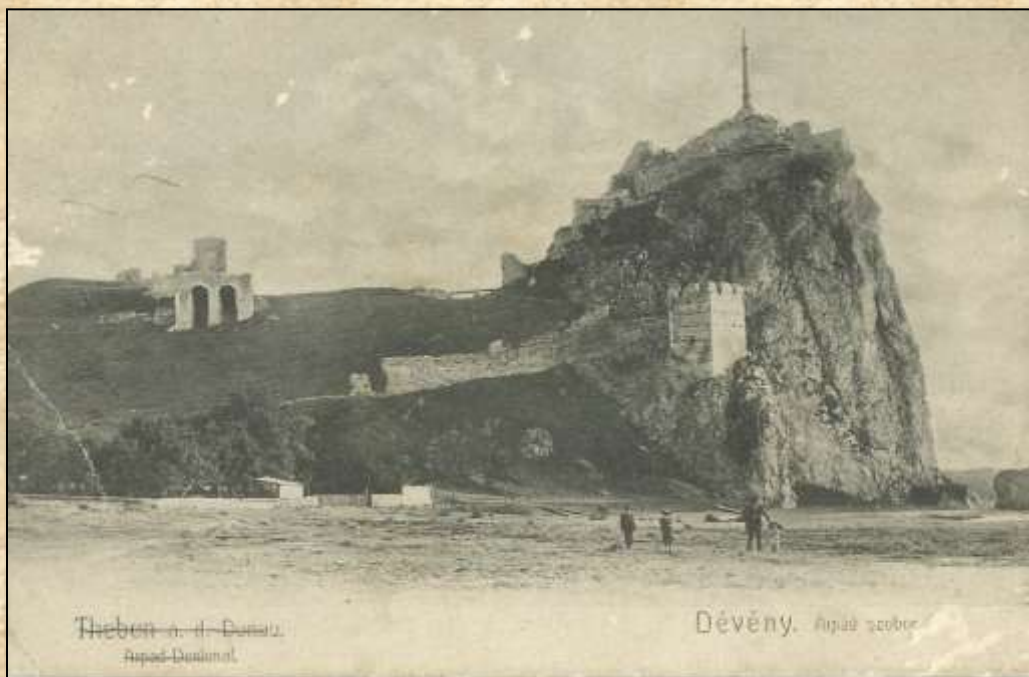
*Várj de még sajnálom, hogy elfelejtettem
születésnapodra írni. Pénzt ...*

Nagyon sokszor csókol

Bátyád

1905. február 15.

*Ide rándultunk ki a mai szép
napon. Dévényt csak messziről
láttam. Csókol*

Panni

Pozsony, [1906.] V/23.

Sokszor csókol: Miciol
Hilda Grüssner, Frida,
Grüssner M., Marina Mozult,
Grüssner Mela

1907. augusztus 19.

Boldog újévet kíván szeretettel
Mici
 1907. december 30.

Horváth Árpád (Ottó legjobb barátja). Ich bin der.....
Nemes barátom ifjú ideáljának tisztelem....Léderer
Leó, Lencz István, Bergholt Kálmán, ezek mind
letették ma VI. 17-én az érettségit, ordítják fülembre a
legvígabb nótákat, s én csak búsulok, mert eszembe
jutott Pannikám. Kézcsókkal Ottó.
Ha nagysád még nem feledkezett meg róla, tudja mi
az Ottó másik neve.

1909. június 18.

Névnapod alkalmával fogadd
legforróbb szerencsekívánataimat.
Csókol szerető
Mici

1909. július 26.

Azt hittem hogy elmenjek én
ezennel könnyem.. csordul tán
a könnyem... Pedig, pedig..
Mert hát no, hiányzik.. mert
hát. Árnyékként írok én még
levelet is.

D.u. 2 órakor Pesten leszek.
Már sürgönyöztem Zolinak,
hogy megyek. Holnap
jelentkezem, holnap után
kezdődik a munka.

Kézcsók, üdvözet.

Szeretettel csókol

Endre

Győr 911. IX/19.

Boldog új évet Drágám!
Sokat igen sokat, igen igen
boldogot.

Ölel csókol

Endréd

Bp. 912 I/1.

Édes Annám!

Bizony nem hiába vágytam ide, kimondhatatlan mily nagyon élvezek. Teleszívom magam, és egész megrészegülök tőle.

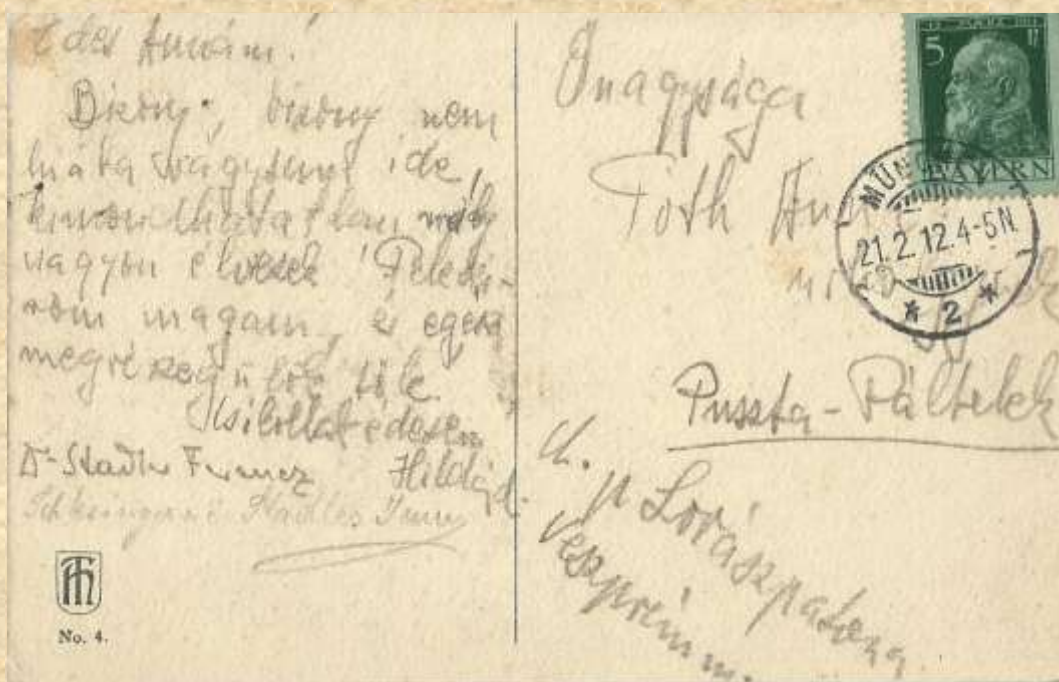
Csókkollak édesem!

Hildád

Dr. Stadler Ferencz

Schlesingerné Stadler Jenny

1912. február 21.

Holnap d.u. megyek Lacikám.
Többet most nem írok, hanem
meghívlak vasárnapra d.e.
jöjj. Jó légy csókol

Endre

Bp. [1912.] V/30. péntek

Kedves Kityorkámnak sok
puszit küld

Csuka.

Csókolja Brenner Margit.

Csókolja Marika én is Janika,
Dr. Fekete, Dr. Halmos,
Hoferl (?) Vilmoska.

1913. május 17.

Kedves Pannika nagysád!
Legutóbbi levelemet összekellett gyűrnöm, mert a péntek rövidebb volt, mint szombat. A levél is rövid volt, azért is szíves elnézést, majd jövőre hosszabbat írok. Ez a „jövő” talán már holnap lesz. Bocsássa meg, hogy így elhanyagolom az írást és olyan keveset gondolok Magára. Kézcsók drága tábornok. Híve és katonája Zoltán hadnagy. Kézcsók (... - ...) Ismeretlenül ... Igen ... József (.....) Gaál, (- Kész -).

Túloldalt Gaál Pali tréfája a Zsoldos nimbusz hatása alatt. Ezek a bohémek nagy akasztófák! (Az öreget megtalálja azon a négyes képen, melyet legutóbb akasztósnak el- küldtem).

1915. január 21.

Meine liebe Annika. Ihre lieb Zeile hatten im 29 Maerz mit grösten Freude und Dank erhalten. Von Ihnen bekam ich die erste liebe Nachricht vom Hause. Das Spital kann ich am 10. April entlassen. Je[t]zt können wird schon ein wenig nach Osten fahren. Ich bitte den Gnädigsten Frau im meine Nahme zu kondulieren. Ich sende meine härzlichste Grösse und küsse Ihre Hände achtungsvoll. Brányi Kálmán

Tula, 2 April 1915.

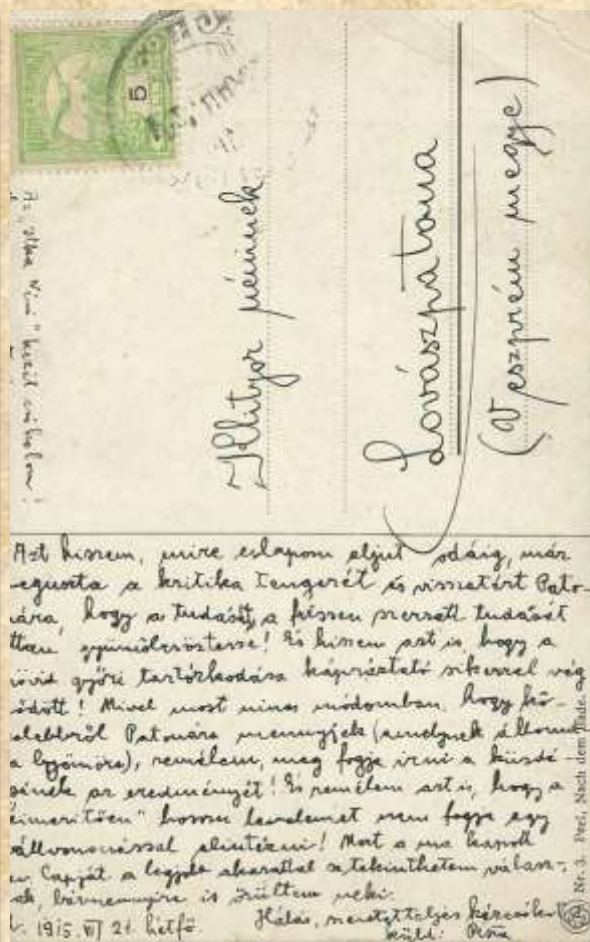

Kedves Panni!

Azt mondom, hogy nyáron írok egy lapot, hát én írok is.
Képzeld csak! Most tudtam meg, hogy magaviseletből
kettesem van. Hát nem igazságtalanság. Most fölment vagyok
Pesten, kiegyenesít Kopits tanár, de holnap haza megyek.
Hogy vizsgáztam? Csokolja: Juli II. é.

1915

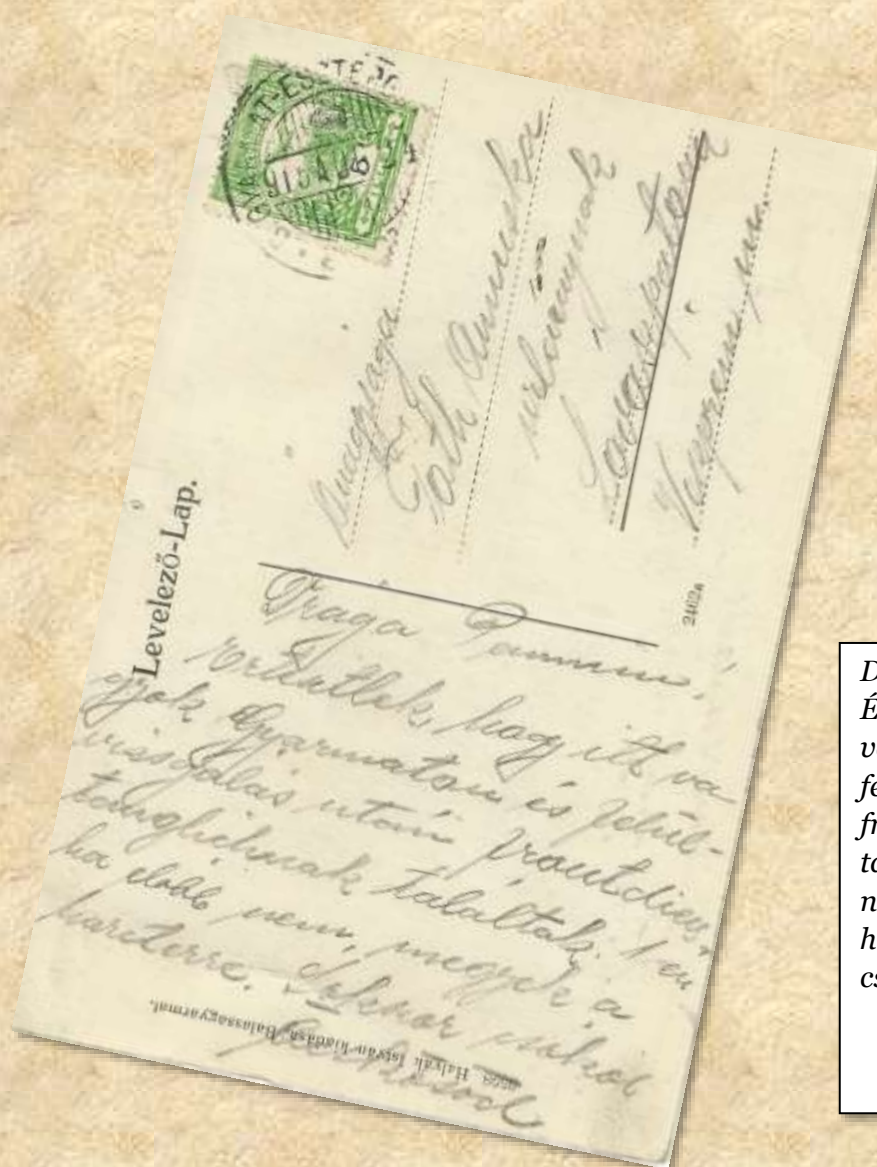

Klityor nének. Azt hiszem, mire e lapom eljut odáig, már meguszta a kritika tengerét és visszatért Patonára, hogy tudását a frissen szerzett tudását ottan gyümölcsöztesse! És hiszem azt is, hogy a rövid győri tartózkodása kápráztató sikerrel végződött. Mivel most nincs módomban, hogy közelebbről Patonára mennyjek (amelynek állomása Gyömöre) remélem, meg fogja írni a küzdésének az eredményét! És remélem azt is, hogy a „kimerítően” hosszú levelemet nem fogja egy vállvonással elintézni! Mert a ma kapott lev lapját a legjobb akaratból se tekinthetem válasznak, bármennyire is örültem neki. Hálás szeretetteljes kézsókkal küldi:

Pista

R.1915.VI.21. hétfő.

Az „Ilka Néni” kezét csókolom.

Drága Pannim!
Értesítelek, hogy itt
vagyok Gyarmaton és
felülvizsgálat után
frontdienstaglichnak
találtak. 1-én ha előbb
nem megyek a
harctérre. Sokszor
csókol

Öcskösöd.

1915. augusztus 24.

Kedves Szüleim!

*Megnéztem Bécsset is. Utazunk
Trieszt felé. 9 embert viszek
magammal. Mindnyájukat
csókolja szerető fiuk*

Laci

Azt a levelet megkaptam.

1915. szeptember 20.

Édes Pannikám!

Örülök jöttödnek, alig várom,
hogy karjaim közé zárjalak.
Azt kérdezed, melyik nap a
legalkalmasabb? Igazad van, a
keddi, mert akkor d.e. nincs
semmi óránk, d.u.-ra is kevés a
lecke, meg tanítási óránk is
van. Tehát kedden délelőtt
várlak. A viszontlátásig csókol
szeretettel

Mariskád

Győr, 1915. XI/12.

Kedves Panni! Három szavas lev. lapjából csak arra következtethetek, hogy Rpatonára küldött levelem elkalandozott! Tartalmát röviden ismétetni szükségesnek tartom, hisz jelenlegi életem illetve helyzetem a legszebb bizonyítéka annak, hogy még – nem szagolom alulról az ibolyát! De reményem lehet rá. Ugyanis már 8 hete, hogy a császár – illetve (honvédségről lévén szó) a király seregében folytatom üzelmeimet. Mondhatom, hogy kitűnő állást nyertem el azzal, hogy befogadtak a hadseregbe. A lózungom csaknem 24 fillér! A ruhám elragadó, és máris sok hódítást köszönhetek neki!

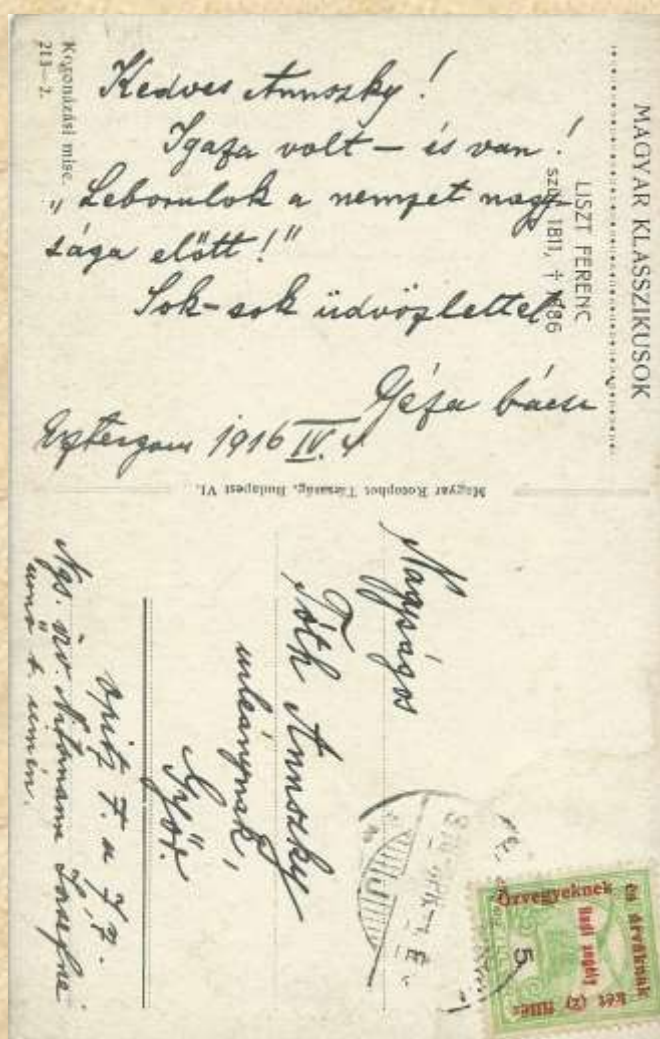
Mondja, szereti Maga a katonákat? Máskülönben is jól vagyok – csak ne kellene falun élnem. Egy szomszédos községben folyik a kiképzésünk! Mindamellettt kitűntető hosszú levelét ide, Brassóba címezze!

Arról nem is írt, hogy mi van Magával, és mióta van Győrben, abban a nekem nagyon kedves városban!

Szeretettel üdvözli, kezét csókolja
Brassó, 1916. II/1. Pista

Kedves Lacikám!
Itt küldök egy lapot mutatóba,
nézd meg milyen fészekben
vagyok.
Ölel szerető barátod
Pali
1916. március 7.

Kedves Anszky!

Igaza volt – és van!

„Leborulok a nemzet
nagysága előtt!”

Sok-sok üdvözlettel

Géza bácsi

Esztergom 1916. IV. 4.

A. Feuerbach

(Neue Pinakothek, München)

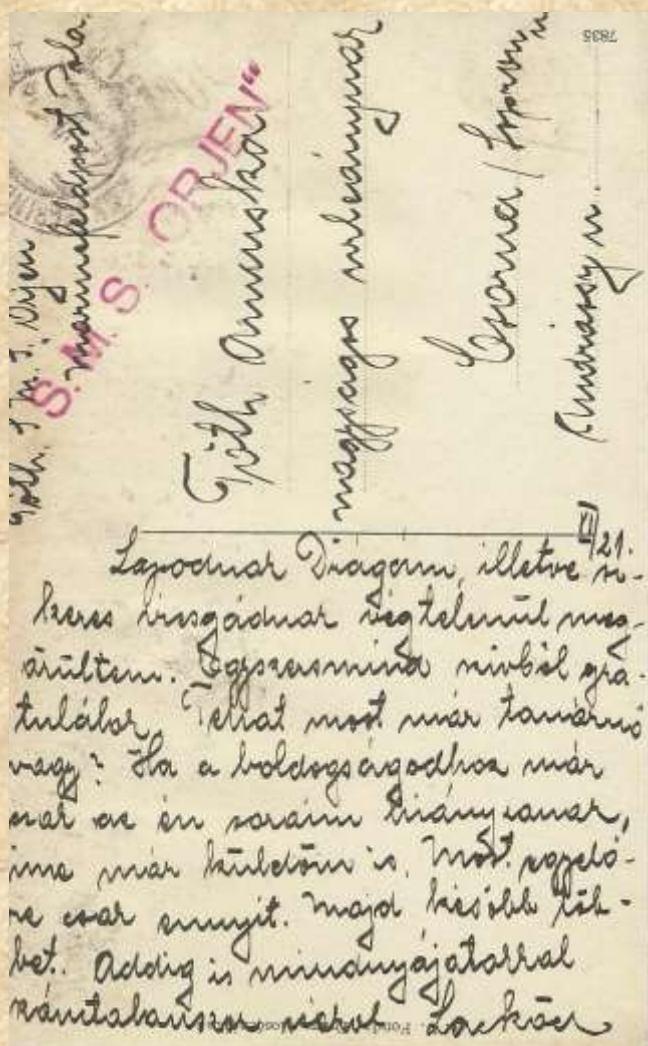
MEDEA

TI 2821.

Kedves Anna néném! Illő volna egy hosszú hálálkodó levelet írjak, de erre most igazán nincs időm, tehát most csak mondok még egyszer egyszerű köszönetet a jóakarató „garde de dame” ságért. A többi majd akkorra hagyom, ha újra találkozunk és akkor egyuttal össze szedem a teljes beszélőképességemet hogy az „Angol kisasszonyokra” vonatkozó terveket megváltoztathassam. Addig is jó mulatást kíván kézcsókkal a „kis Öcskös”

Budapest, 1916. VII/16.

Lapodnak Drágám, illetve
sikeres vizsgádnak végtelenül
megörültem. Egyszersmint
szívből gratulálok. Tehát most
már tanárnő vagy? Ha a
boldogságodhoz már csak az
én soraim hiányoznak, ime már
küldöm is. Most egyelőre csak
ennyit. Majd később többet.
Addig is mindnyájatokkal
számталanszor csókol Lackód.
[1916?] XI/21.

Kedves Anna néni!

Bizony, azt a hosszú levelet nem kaptam meg, pedig de érdekes tartalma lehetett? Igen kérem, ha mást nem, csak rövid kivonatát írja meg még egyszer és azt inkább a Ferencz körutra címezze. Ha nem ér rá többet írni, legalább azt írja meg: széna-e vagy szalma? Előre is köszönet érte! Mikor jön le Pestre?

Jó mulatást kívánva kezeit csókolja:

Gyula

Budapest 1916. IX. 8.

Kedves jó Anszky!

Most már itthon várom a felülvizsgálatot. Készülök Győrbe. Maga mikor jön át? Irjon néhány sort szegény R...nének.

Sok sok üdvözlettel

K. cs. Géza bácsi

Esztergom 1916. okt. 14.

„Engem az Isten felbocsát
Mint tiszta szívű katonát” ---
(Fauszt)

Győr 1916 okt. 21.

Sok üdv és – harag!

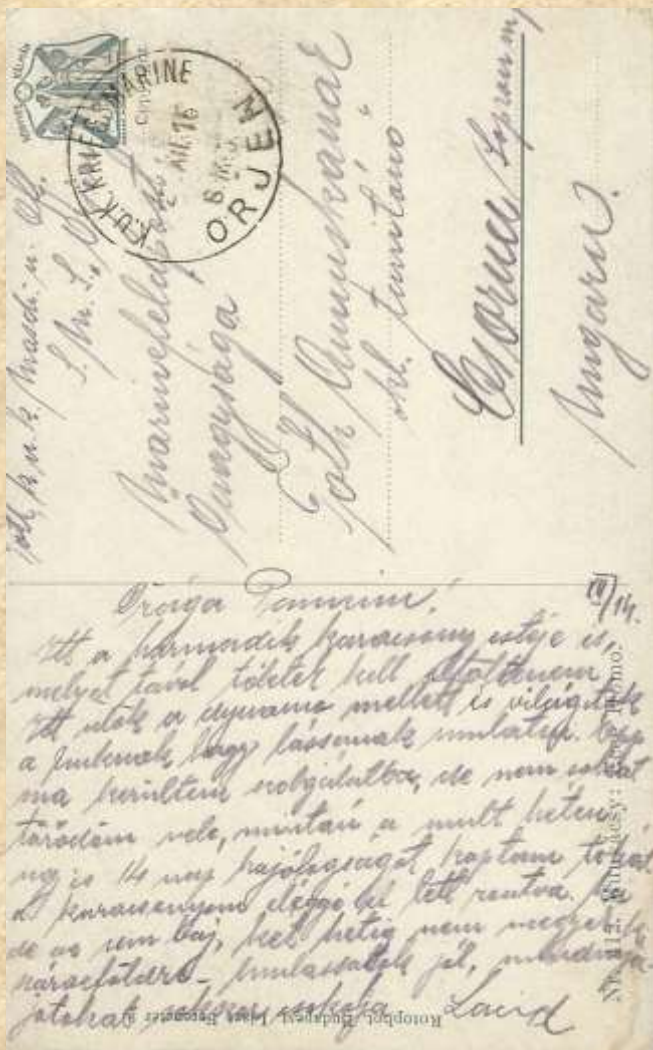
M. Boross Géza

Sok csók Mancs

Kedves Pannikám! Remélem
nem fogsz rám nagyon
haragudni a mély hallgatásért.
Viszontlátásig csókollak
Juliska, Sanyi, Gyurka,
Bojáné, Sch...

1916. november 27.

Drága Pannim!

*Itt a harmadik karácsony
estéje is, melyet távol tőletek
kell eltöltenem. Itt ülök a
dynamo mellett és világítok a
fiuknak, hogy lássanak
mulatni. Épp ma kerültem
szolgálatba, de nem sokat
törődöm vele, miután a múlt
héten úgy is 14 nap
hajófogságot kaptam, tehát a
karácsonyom eléggé el lett
rontva. Na de az nem baj, két
hétig nem megyek ki
szárazföldre. Mulassatok jól,
mindnyájatokat sokszor
csókolja*

Lacid

[1916.] XII/14.

Kedves Szityorom!

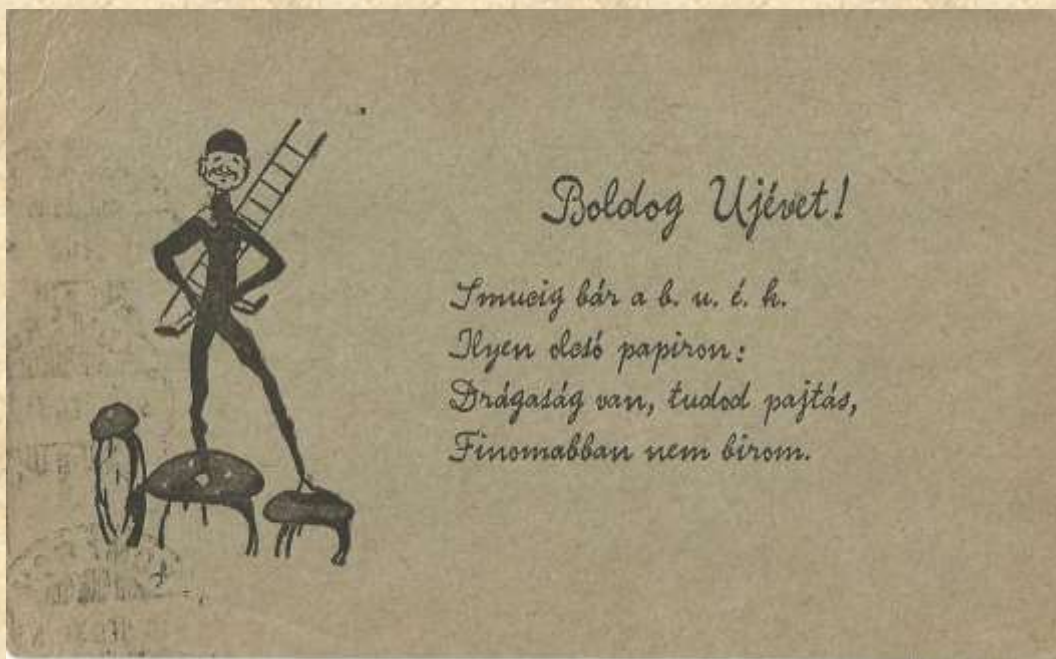
Itt küldök neked egy „Pozsonyi Múlapot” ugye szép? Tudod, hogy már csak 2-szer írok neked? Aztán Csornán pusztillak, nem tudom délelőtt vagy délután mehetünk-e majd 22-én. Nem írok semmiről majd karácsonykor mesélek sok haszontalanságot. Írj már az egyszer. Kezedet csókolja nevető tanítványod. Lici.

Kézcsók Tóth bácsiéknak is.

Az ujjam már nem fáj.

1916. december 3.

A túloldali nagybetűs
kívánságot ideképezve
számталanszor csókol

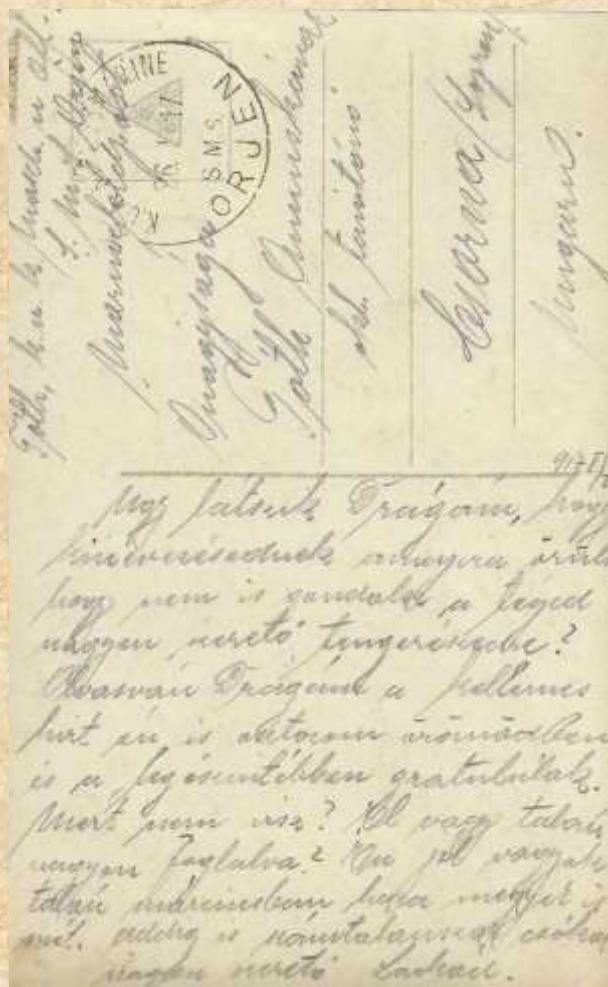
Sárid.

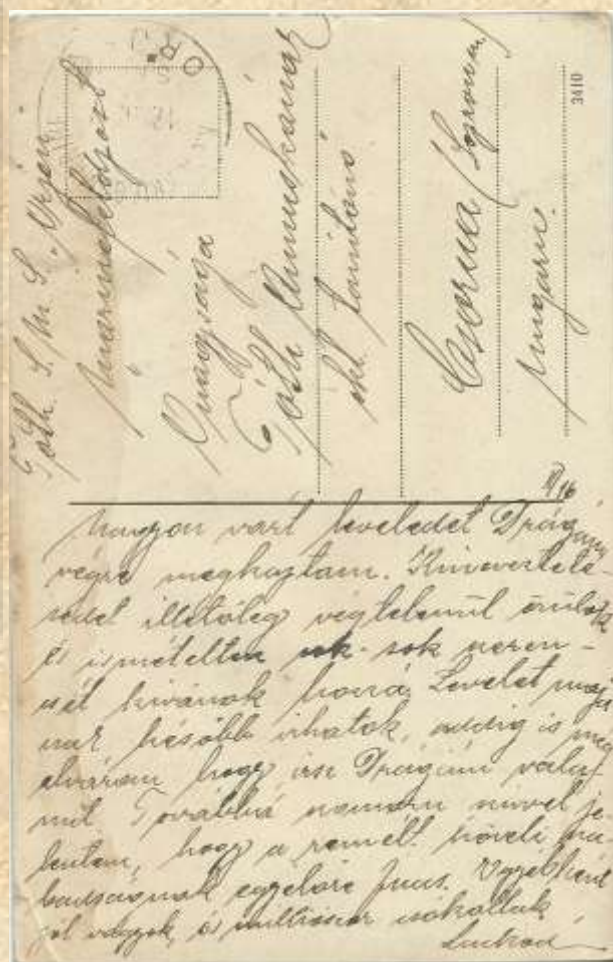
Komárom 1916. XII. 30.

Ugy látszik Drágám, hogy kinevezésednek annyira örülsz, hogy nem is gondolok a téged nagyon szerető tengerészedre? Olvasván Drágám a kellemes hírt én is osztozom örömödben és a legőszintébben gratulálok. Mért nem írsz? El vagy talán nagyon foglalta? Én jól vagyok, talán márciusban haza megyek ismét. Addig is számtalanszor csókol nagyon szerető Lackód

917. I/25.

Nagyon várt leveledet Drágám végre megkaptam. Kinevezésedet illetőleg végtelenül örülök és ismételten sok-sok szerencsét kívánok hozzá. Levelet majd csak később írhatok, addig is még elvárom hogy írsz Drágám valamit. Továbbá szomorú szívvel jelentem, hogy a remélt közeli szabadságnak egyelőre fuccs. Egyébként jól vagyok, és milliószor csókollak

Lackód

[1917.] II/16.

Kedves Anna néni!

Győrből jövök! A többit találja ki, de meg ne szidjon érte, mert már elég volt, amit Nitzmann mamától és Mancikától kaptam.

Kézcsók a viszontlátásig:

Hanny O...

? Gyulától

Almásfüzítő, 1917. IV/2.

Drága Pannim!

Hátralevő szabadságomat elég kellemesen töltöttem Pesten. Visszajövet leszálltam Kanizsán, de ugyanaz nap Irén az egész családdal felment Pestre, tehát sajnos elkerültük egymást. Pár nap múlva már megyünk lefelé. Add át kézcsókomat annak a csunya szemű kis kollégádnak, téged pedig milliószor csókol

Lackód

[1917.] V/10.

Drága Kityim néni!
Hosszú halgatás de sok
kutatás és kerestetés után
is csak annyit írhatok,
hogy a kért receptet nem
találom. Jelenleg hatnapi
szabadságon vagyok
honnan Kityimék nagyon
hiányzanak. Csók sok
Mariska

1917. május 11.

Kedves jó Anszky!
Rémséges késéssel ugyan,
de mégis baj nélkül
hazaérkeztem, szép
emlékeivel az együtt töltött
óráknak.

Sok sok üdvözléssel
k.cs.

Géza bácsi

K.Patak 1917 V. 31.

Kedves Pannim! A küldött fényképet igen sokszor köszönöm. Ne haragudj, hogy eddig még nem írtam, de nekünk három hónapig nem volt cselédünk, Fridának meg csak a kis gyerekleánya volt. Most meg be kell az új leányokat tanítani. Fridának kedden fia született és mos[t] oda át is van dolog. Juliusban valószínűleg Beledre megyek, hogy egy kissé összeszedhessem magam. A viszontlátásig sokszor csókol

Mária
1917. június 9.

Kedves Pannika!

Bizony Isten nem tudom, én vagyok-e soron írni, vagy választ kellene várnom, de jobban szeretem, ha nekem tartoznak, mint hogy én legyek adós. Újságot ugyan semmit sem írhatok. Élünk, unatkozunk, haza vágyunk. Mancika írta, hogy nyaralni mennek valahová, s alighanem Maga lesz az „áldozat”. (Ne mondja meg ezt neki, mert meg talál haragudni.) Ugye akkor ki fog járni az én mindennapi levelem? Nagyon bízom Magában!?!

Kézcsókkal:

Gyula

1917. június 18.

Édes Pannim! Azt mondtad
hogy majd többször haza-haza
nézel, de úgy látom igen
hamar megszoktál Győrött, s
nem igen kívánsz még látni
bennünket, hát megírom, hogy
semmi újság nincs. Édesapád
jól van. Feri 4 napra idehaza
volt. Csókol

Etus.

Nagyságos asszonynak kezét
csókolom.

Cs. 917 VII/13.

Por ruhát öltöttek magukra a
butorok, hogy maga Drágám
olyan hirtelenül itt hagyta
őket. Én pedig félek bemenni a
szobába, úgy hiányzik Maga
onnét. Margit péntek óta
Gallán nyaral, én meg úgy
látszik majd elmegyek Maguk
helyett „Kukutyinba” nyaralni.
Nagyon sok szívélyes
üdvözlöttem küld

Rita

[1917]

Kedves Pannikám! A Balaton partján lustálkodok, s észre se veszem az idő mulását. Ebből magyarázható, hogy névnapjáról eddig megfeledkeztem. Úgye megbocsát? Ez alkalomból minden jót kíván és szeretettel csókolja:

Ilonka

Paloznak 1917.VII/26.

Cím a vakáció alatt: R. I.
Veszprém, Kerekeskut u. 7.

Lapomat Drágám úgy hiszem
 Irénnél fogod megkapni. Igen
 vigasztald meg szegényt és azt
 hiszem Irénnek is jobb lesz
 most, hogy nem lesz annyira
 egyedül. Igért leveledet
 Drágám már várom,
 egyszer mind kérdezd meg
 Iréntől, mit vétkeztem, hogy
 egy sort sem kapok tőle? Én jól
 vagyok. mindnyájatokat
 sokszor csókollak Laci
 [1917.] VIII/5.

Világkörüli útra indultunk.
Csókol szeretettel
Etus, Józsa, Margaret, Manci
Sárvár 917 aug 6.

Köszönet a lapért. Abból a nagyból nekem is juthatott volna. Na majd találkozunk. Lujza visszajön. Most lakást és kosztot keres. Mi csak megvagyunk. Kislányom nő. Kis Bélus, ha beteges, úgy sajnálom.

Sok üdv

Kis kolléga

Kézcsók

Szalay hdgy. (?)

Kis Líviám sírva köszöni a pusztit. Üdvözlöm

Lukácsyné

Viszont mi is sok pusztit küldünk

Regina

1917. augusztus 25.

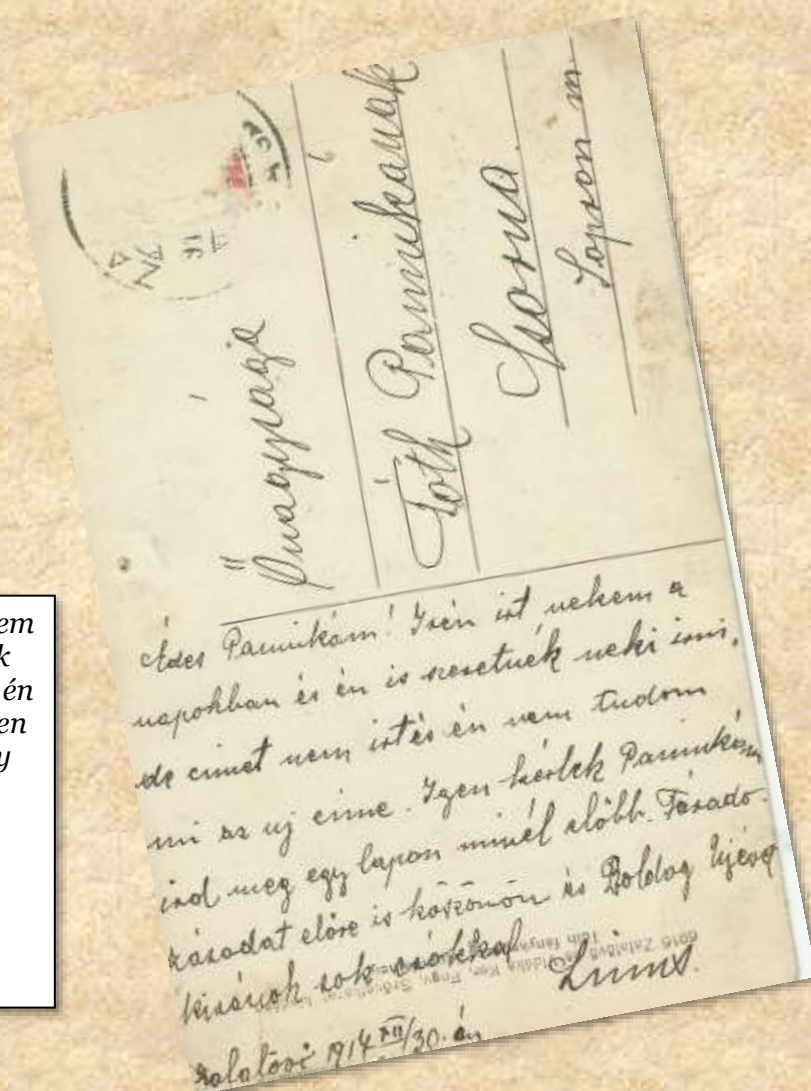

Édes Pannikám! Irén írt nekem a napokban és én is szeretnék neki írni, de címet nem írt és én nem tudom mi az új címe. Igen kérlek Pannikám írd meg egy lapon minél előbb. Fáradozásodat előre is köszönöm és Boldog Újévet kívánok sok csókkal

Linus.

Zalalövő 1917 XII/30-án

Drágám a leveleink keresztelték egymást. Az utazásunk természetesen elmarad, s majd akkor megyünk, ha értesítesz.

Szeretettel

Joli

1918. január 20.

Drága Pannim!
Névnepomra küldött
jókívánságaidat nagyon
köszönöm. Ha mostanában
Drágám ritkábban írok az egy
cseppet sem lustaság! El
vagyunk foglalva most
nagyon. Tessék, még be sem
fejezem lapomat már itt a
parancs befűteni. Szervusz
Drágám ezerszer csókol

Lackód

[1918.] III/28.

Kedves Anszky, szép kellemes
husvét-i ünnepeket! Ápr 5-én a
reggeli vonattal Kapuvárra
utazom Győrből, nagyon
örülnék, ha az állomáson
Csornán láthatnám.

Sok sok üdv és kézcsók

Géza bácsi

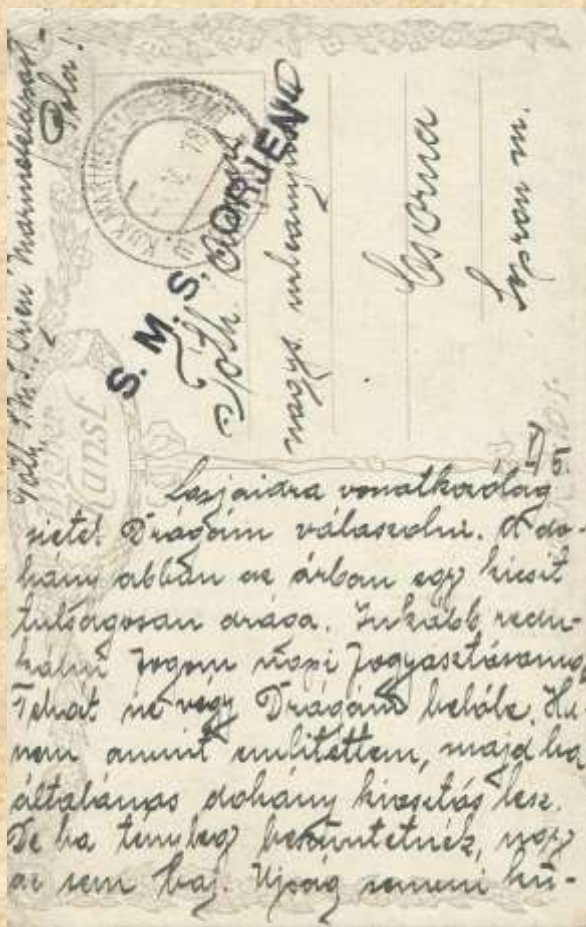
Esztergom, 1918. március 29.

Marionetten
Marionettes

Heinrich Gollub plux.

hívás. Szép idő jár már és már egy
gyönyörűen fürdünk. Egyébként jól
érezem magam, csak már jó lenne
megint egy kicsit haza látogatni.
Ha lesz időd írj levelet! Szervusz
Drágám sokszor csókol Benneteket
Lackód.

Sorjaidra vonatkozólag sietek Drágám
válaszolni. A dohány abban az árban egy
kicsit túlságosan drága. Inkább redukálni
fogom napi fogyasztásomat. Tehát ne
végy Drágám belőle. Hanem amint
említettem, majd ha általános dohány
kiosztás lesz. De ha tényleg beszüntetnék,
úgy az sem baj. Újság semmi különös.
Szép idők járnak és már gyönyörűen
fürdünk. Egyébként jól érzem magam
csak már jó lenne megint egy kicsit haza
látogatni. Ha lesz időd írj levelet! Szervusz
Drágám sokszor csókol Benneteket
Lackód.

[1918.] V/5.

Kedves Pannikám!

Nagyon köszönöm leveledet három napnál tovább a válasz sem késik már rá. Egy hete jöttem meg Mariskától s azóta nem mehettem még Győrbe, csak egy ünnepen. Ezért késik az adósságom. Elégségesem rajzból van, és németből, de történelemből nem, így Te nyertél. A jegyzeteket nagyon kérlek, ha neked nem kellene, küldd el.

Sokszor csókol: Ilonka

Győrszabadhegy, 1918. VII/4.

A. Feuerbach

(Neue Pinakothek, München)

MEDEA

Π 2821.

Kedves Anna néni!
Névnapja alkalmával fogadja
legőszintébb jókívánataimat.
Kézcsókkal
Manci
[1918.] VII/24.

Kedves Laci! Itt vagyok Kvárt
és katonáskodok tovább. Jól
vagyok, sokat járunk
színházba. És Te mit csinálsz?
Hogy telik az időd. Írj
gyakran. Szervusz.
Ölel barátod

Jancsi

Köszvény 1918. XII. 10.

*Bin heute hier in Steinamanger
meine kranke Freundin
besuchen.*

*Viele herz. Grüsse an alle
Bekannten – es küsst Dich*

Mitzi

B. Margit

920. III/ 1.

A „Dante” kiállításról
 kézsókot küld Laci

1921. január 1.

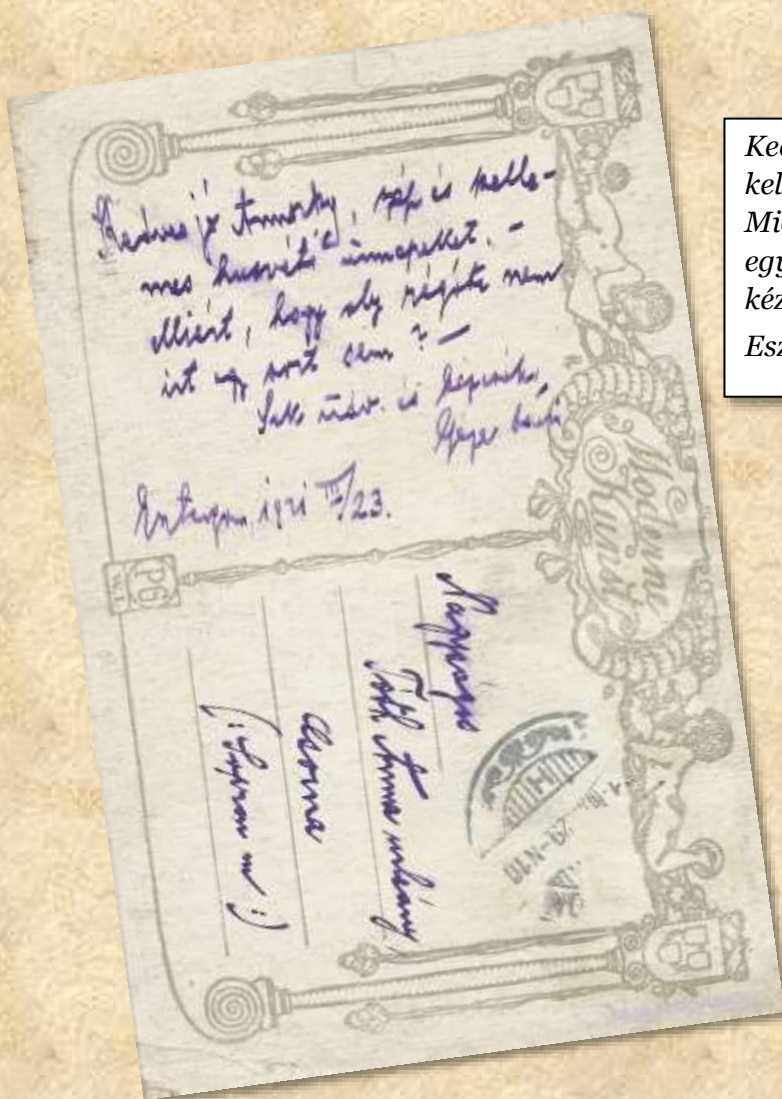

Kedves Pannikám! Rég váltottunk már szót, talán el is felejtettél. De remélem e sorok visszaidéznék emlékedbe, s eszedbe jut, h. valamikor régen velem együtt Te is az Auerbanner familia kötelékébe tartoztál. Most röviden írok, hisz azt sem tudom célhoz jut-e levelem, mert a címben nem vagyok egészen bizonyos. Válaszod majd megerősít erről s akkor hogy még szeretsz, becses egommal éveken át foglalkoztatni. – Írj Pannikám. Sok sok csókot küld régi szeretettel Duci, Böske [Radó Erzsébet].

1921. február 28.

Kedves jó Anszky, szép és kellemes húsvéti ünnepeket. – Miért, hogy oly régóta nem írt egy sort sem? – Sok üdv. és kézsók Géza bácsi
Esztergom 1921. III/23.

Kellemes Húsvéti ünnepeket
kiván Henslerné
[1923.] IV/11.

H. Panni! Sajnálom, hogy
 békessé elfoglaltságom miatt nem
 volt módomban elkészíteni. Tessék ezt a lapot
 úgy venni, mint búcsúzó vizitet. De – megvallom – még
 más célom is van ezzel a lappal. Ha lenne olyan kedves
 és a Pistának pár irreverentia zenét leírni és nekem
 megküldeni. Azért kérem Pannit, mert Pista lusta erre.
 Szívélyes üdvözlettel
 Szabó Árpád
 Rajka, 1921. IX. 25.

K. Panni! Sajnálom, hogy
 bokros elfoglaltságom miatt
 nem volt módomban
 elkészíteni. Tessék ezt a lapot
 úgy venni, mint búcsúzó
 vizitet. De – megvallom – még
 más célom is van ezzel a
 lappal. Ha lenne olyan kedves
 és a Pistának pár irreverentia
 zenét leírni és nekem
 megküldeni. Azért kérem
 Pannit, mert Pista lusta erre.
 Szívélyes üdvözlettel
 Szabó Árpád
 Rajka, 1921. IX. 25.

Számos csókkal gondol Rád:
Büzsike, Annuska, Balogh, Cs.
János
1923. I/3.

Kedves Panny!

Így néz ki a Schlossbeleuchtung.
 Kétszer évenként rendezik
 annak az emlékére, amikor
 leégett a Schloss. Gyönyörű
 tűzijáték. Kezeit csókolja Endre
 W Gerberich, Fritz-Kreis
 [1923.] V. 28.

Egyetlen Anszkym! Ez a lap már nem hiszem, hogy otthon találjon, de ha megjössz majd a jól sikerült vizgáról elolvashatod. Elég hosszú ideig utaztunk, de most már itt vagyunk Hadadba és jól érezzük magunkat. Csornai lapunkat megkaptad? Laci Győrig velünk utazott. Csókol szeretettel Lici, Bözsi

1923. június 6.

Heidelberger-Schloß

Der gefürchtete Turm

Das andere Heft der Briefe ist in der Handlung des Heftes

Kedves Panni! A bélyeg a lapon teljesen kifejezi a német viszonyokat. Mindnyájan milliárdosak vagyunk. Heidelberg azonban megtartotta a maga makulátlanágát. Ugyan egy cukrászsütemény itt is 25.000.000. Azonban teljes rend van. A héten még ráérek, átmegyek Mainzba, majd azután írok hosszabban a viszonyokról.

Kezeit csókolja Bandi
923. X. 9.

923. X. 9.

Original-Federzeichnung v. Fedi Möllers
— Nachbildung wird strafrechtlich verfolgt —

Kedves Panni! a bélyeg a lapon teljesen kifejezi a német viszonyokat. Mindnyájan milliárdosak vagyunk. Heidelberg azonban megtartotta a maga makulátlanágát. Ugyan egy cukrászsütemény itt is 25.000.000. Azonban teljes rend van. A héten még ráérek, átmegyek Mainzba, majd azután írok hosszabban a viszonyokról. Kezeit csókolja Bandi.

Nat.

Tóth Panni

polg. isk. tanárna

Csorda

Sopron megye
Ungarn.

Gondolunk Rád szeretettel s
csókol sokszor: Bözsike
Kár, hogy nincs itt Panni, mert
igen jól mulatunk, de a
csornaiakat sem felejtjük el.
Üdvözli Bauer László
Sok csókkal Irma
Bpest 1923. XI.8.

*Az olaszok nemzeti ünnepén
gyönyörű kivilágítás, a Palazzo
Vecchio fényben úszó
kőrengetege, a remek szobrok
sokasága, a dóm
utánozhatatlan nagyszerűsége,
néhány más templom beszédes
művészete, ez volt a mai nap.
Holnap a két képtár és
kirándulás Firenze környékére.
Az Arno mellett sokat gondolok
Dantéra és – Beatricére.*

Firenze, 924. szept. 20.

*O Beatrice di beatitudine
Beatrice.*

Csókol

Laci

1924. szeptember 21.

A gyönyörűségtől kábultan
 Rád gondolunk, csókolunk
 24 szept 16

Laci

Heute, werde ich noch einen
 Brief schreiben und darin alles
 was ich hier wunderbarlich.

Venezia, sept. 18. 1924.

Sík Sándor

TRIESTE - Castello di Miramar

Kedves Pannim!

Ma még Velence (Lidó) –
Floranza – Róma.

Nagyszerűen érezzük
magunkat. E „kölyök” jól viseli
magát, s it[t] persze a vers.
Csókol Laci

A tenger!

A tenger! A színe, a
végtelensége! Ha álmos nem
volnék, sírni tudnék tőle!

Üdv. Sik Sándor

BUDAPEST. Szt. Gellért szobra - St. Gerhardus Monument.

Pannikám!

Lapommal érkezem, azt hiszem sokat fogok mesélni – ha ugyan a dicső társaság – már nem túlontúl sokat mesélt úgy is. Szeretettel csókol és ölel:

Bözsike.

K. Margit, Ekker Mari, Molnár Kitty.

Bpest 1924 X/14

ahát mikor olyan nagy volt a
tolongás, hogy majdnem a hat-
áromnegyedrészt el kellett küldenem.
Nem baj, a csornaiak
tudják, hogy áll a dolog, ismerőseimet pedig
megnyugtattam. Mikor jössz be
édes párom? Bertával együtt
szeretettel várunk. Nénikének
kézcsók. Téged vár sok csókkal
Editted

Drága Pannám! Kipihented már a
fáradalmakat? Nekem eddig nem
adatott az a szerencse, hogy
kialhassam magam. Holnapután
meg három napra Pestre utazom
– mégis a főcél: a vizumszerzés,
mert szeretnék húsvétra
hazautazni hugommal együtt: -
boldog volnék, ha terven
sikerülne.

Megird ám, hogy mikor
nyilatkozik veled szemben a
magas ministerium. – Furcsa
információi voltak hugomnak –
bánthatna, de nevetek rajta. S
vajon miért szidja a csornaiakat,
mikor olyan nagy volt a tolongás,
hogy majdnem a
háromnegyedrészt el kellett
küldenem. Nem baj, a csornaiak
tudják, hogy áll a dolog,
ismerőseimet pedig
megnyugtattam. Mikor jössz be
édes párom? Bertával együtt
szeretettel várunk. Nénikének
kézcsók. Téged vár sok csókkal
Editted

1925. március 19.

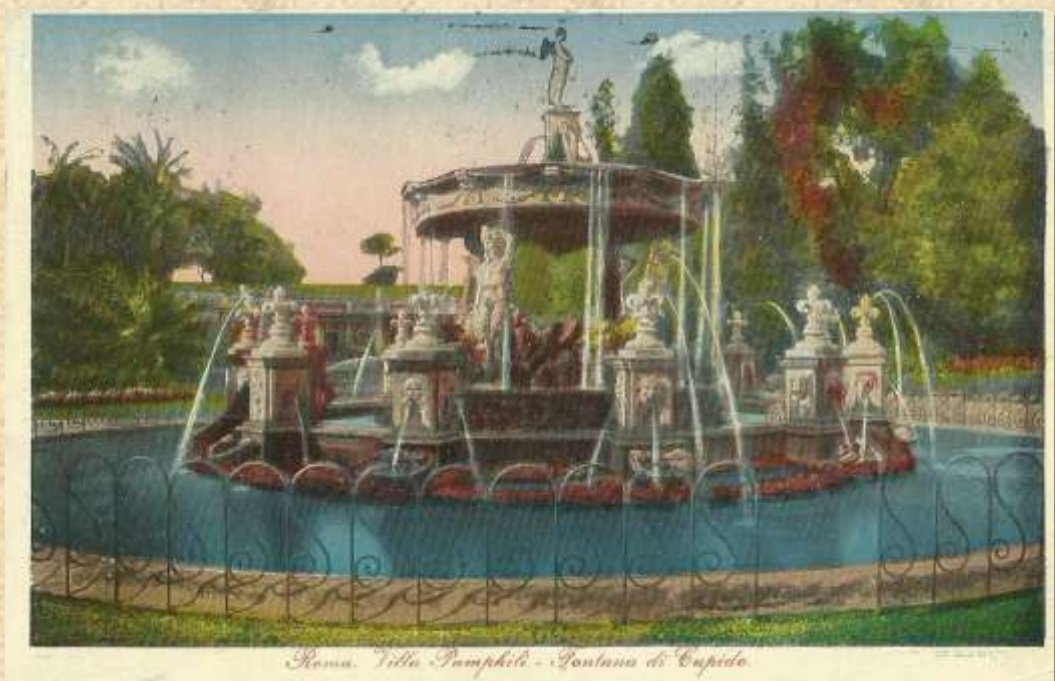

Reád gondolunk e szép városból.

Tini

Géza, Tóth János, Tóth J. né, Payr, Kiss József
1925. III. 24.

Roma. Villa Pamphili - Fontana di Cupido.

Szeretettel gondolunk rád.

Géza. Tini

Ma voltunk a Pápa előtt minden egyhez közvetlen ment.

Roma 1925. III/30.

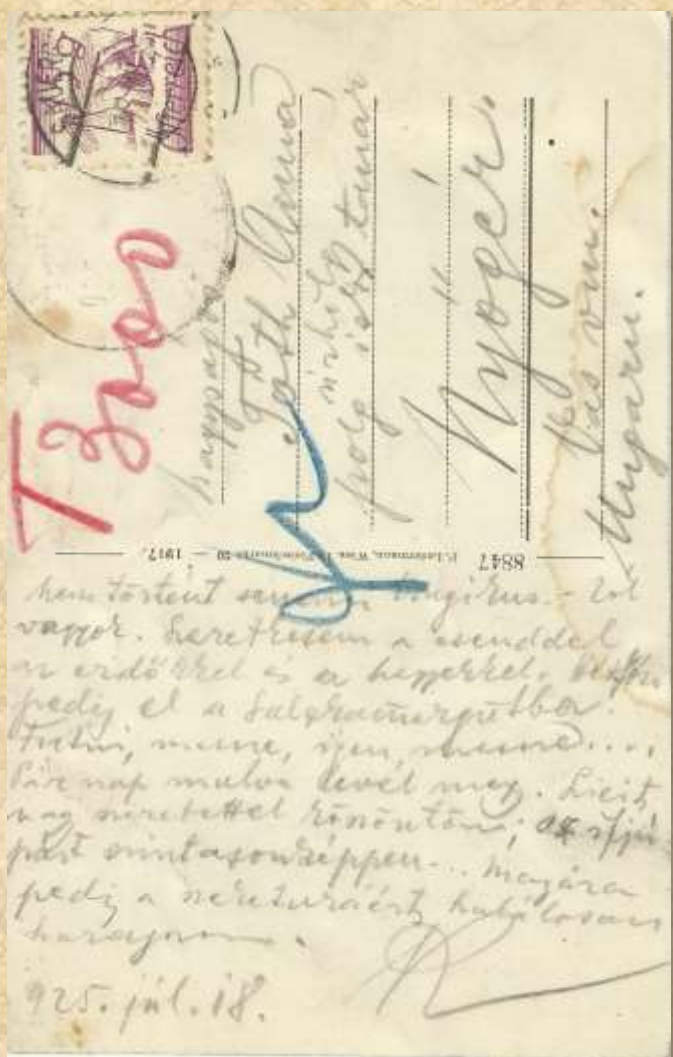

Emlékiül a Muckról

Dr. Pröhle Károly
 Matheiacz István
 Porkoláb Károly
 Pröhle Irén
 Matheidesz Magda
 Takó István
 Pröhle Jenő
 Russzy (?)
 Belák János
 Kirner Gusztáv
 Pröhle Károly
 Kovács Béla
 Wiczián D. (?)

1925. jun. 21.

Nem történt semmi tragikus.
Jól vagyok. Szeretkezem a
csenddel, az erdőkkel és a
hegyekkel. Hétfőn pedig el a
Salzkammergutba. Futni
messze, igen messze... Pár
nap múlva levél megy. Licit
nagy szeretettel köszöntöm,
az ifju párt
mintazonképpen.... Magára
pedig a szeke turáért
halálosan haragszom.

K. (?)

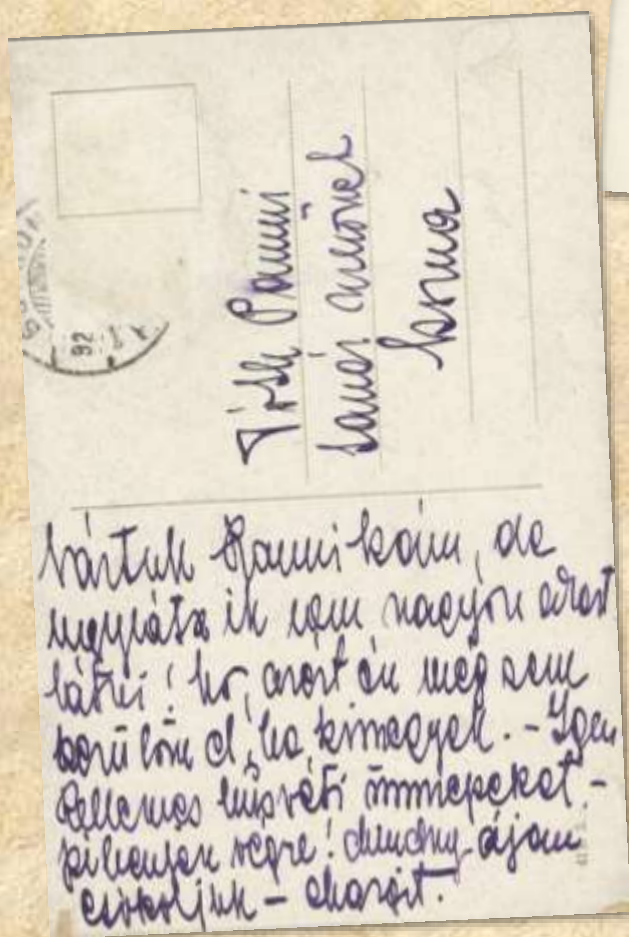
925. júl. 18.

Ezen a gyönyörű helyen pompás időben emlékezünk meg a „kis Panni”-ról s azt kívánjuk, hogy sok oly boldog külső és benső harmoniában gazdag napja legyen, mint nekünk itt. Szívélyesen üdvözljük

Wagner, Ráth Ferenc, Ráthné, Sándorné

1925. VII. 24.

Vártuk Pannikám, de úgy látszik
nem nagyon akart látni! No, azért
én még sem kerülöm el, ha
kimegyek. Igen kellemes húsvéti
ünnepeket – pihenjen végre!
Mindnyájuk csókoljuk – Margit.

1920-as évek

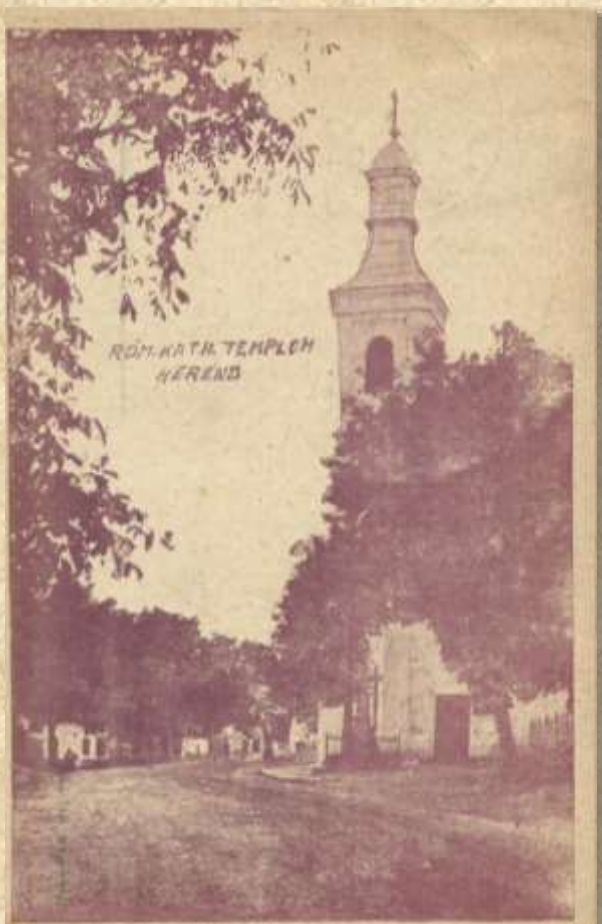

„Mi sem könnyebb ennél” jelige
alatt tartunk az első napnál.
Kézcsók MF

A mottó mindennél jobban
beszél. Kézcsókkal V. Laci,
Bársony, Tassy

1927. június 2.

Üdvözlét Herendről.

Grósz Lajos, Pozsgai Jenő,
Martincsevics A., Fábrián,
Kováts V., D. Józsi, Navratil J.,
Cvitkovics K., Szekér, Konowe
(?), Janszky István, Tóth
József, Füleki Imre, Molnár
Miklós, Kocsis, Potyondi

1927. VI/2.

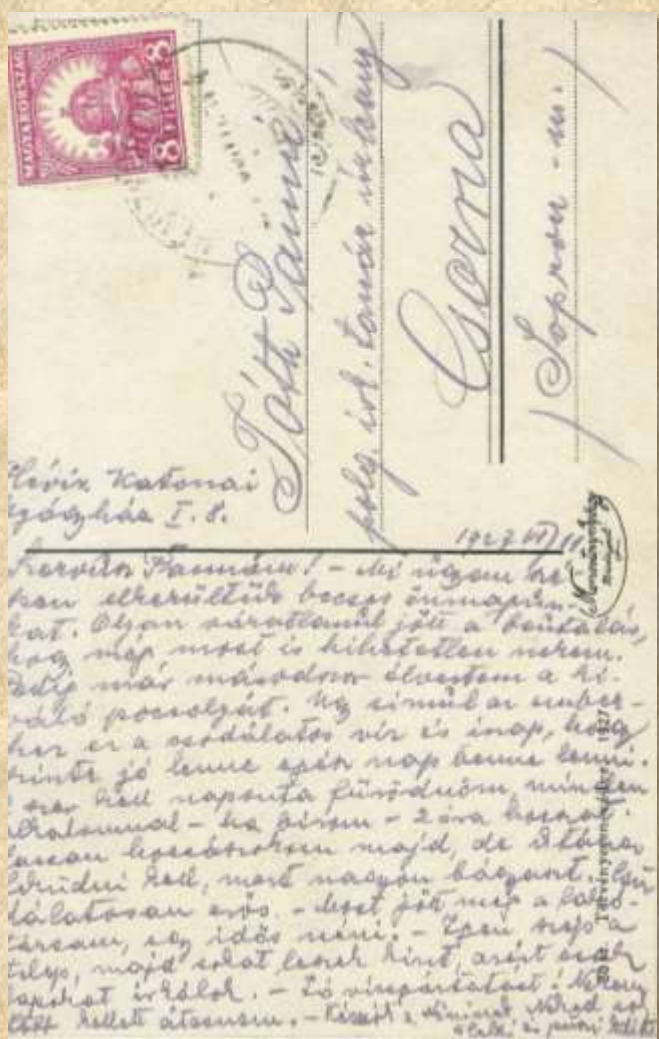
(Balatonfüred-fürdő.

Partrészt.

Ez kellett volna Magának! Azt hiszem addig már a pápai kórház lakója lenne, mert már ott kidőlt volna. Úgy izzadunk mint egy konflis. „De mi nem könnyebb ennél?” – A társaság már itt hagyott, így sietnem kell utánuk. Kézcsókkal, V. Laci

1927. VI. 3.

Hévíz Katonai Gyógyház I.8.

Szervusz Pannám! – Mi ugyan szépen elkerültük becses önmagunkat. Olyan váratlanul jött a beutalás, hogy még most is hihetetlen nekem. Pedig már másodszor élvezem a kiváló pocsolyát. Úgy simul az emberhez ez a csodálatos víz és iszap, hogy szinte jó lenne egész nap benne lenni. 2 szer kell naponta fürödnöm minden alkalommal – ha birom – 2 óra hosszat. Lassan hozzászokom majd, de utána fekiüdni kell, mert nagyon bágyaszt. Csodálatosan erős. – Most jött meg a lakótársam, egy idős néni. – Igen szép a telep, majd sokat leszek kint, azért csak lapokat írkálok – jó vizsgáztatást! Nekem előbb kellett átesnem. Kézcsók a Néninek, Neked sok ölelés és puzsi Edit

1927. VI/11.

Keszthely-fürdő

Hullám szálloda

Négyen vagyunk
Künn a vízből de
erőnk nincs hiány a
vízből. Kézcsókkal
Brr!! borzalom. Még
Mégfőlvé vár, de sülvé még
nem. Vargha
Pedig mi sem volna könnyebb ennél.
Sokat izzad orcánk.
Grissy
Bársony

Magányos Gyűjtemény, Budapest.
23. sz. Tűzvédelem 1928.

Főld Anna
Nagp. Kézcsókkal
Csorna
Lapra

Négyen vagyunk künn a vízből, de azért nincs hiány a vízből. Kézcsókkal M.
Brr!! Borzalom. Megfőlvé vár, de sülvé még nem. Vargha
Pedig mi sem volna könnyebb ennél. Sokat izzad orcánk. Grissy, Bársony
1927. június 27.

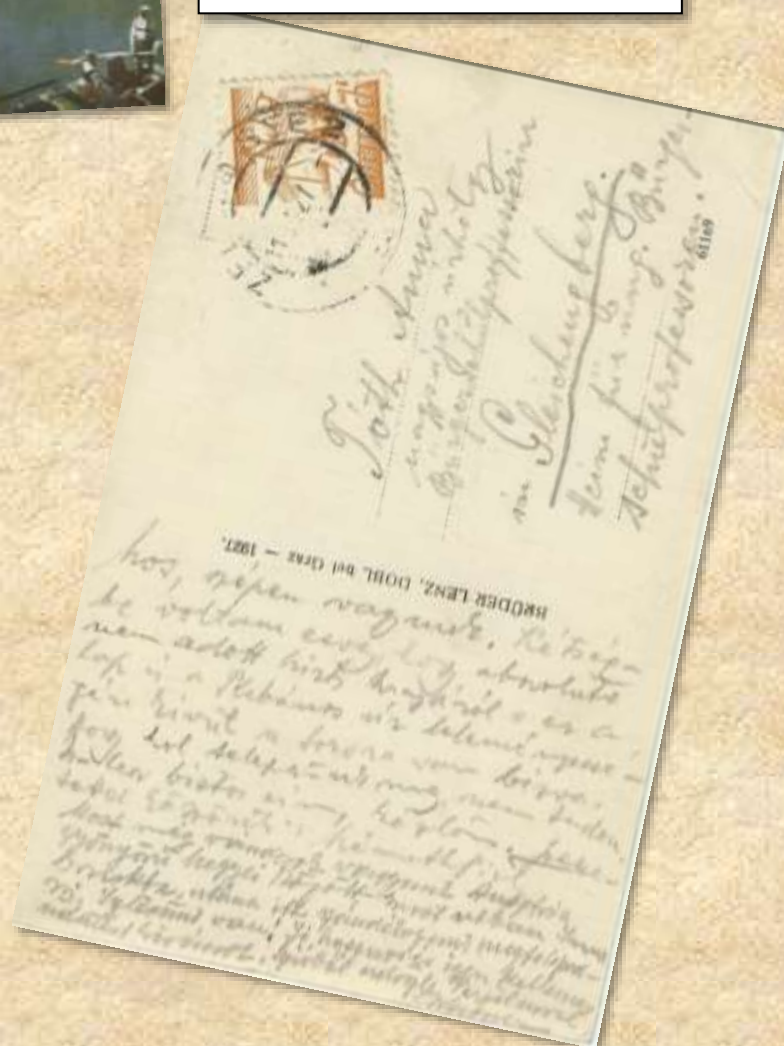

Nos, szépen vagyunk. Kétségbe
voltam esve, hogy absolute nem
adott hirt, hiányáról ez a lap és a
Plébános úr lelményességén kívül
a Sorsra van bízva. Hogy hol
telepszünk meg, nem tudom. Ha
lesz biztos címem, közlöm,
szeretettel köszönti Németh
József

Most még vándorok vagyunk
Ausztia gyönyörű hegyei között
utazom. Most útban
Innsbruckba, utána itt
szándékozunk megtelepedni.
Ízlésünk van! Jó, hasznos és igen
kellemes üdülést kívánok. Szívből
üdvözli

P. Veronika

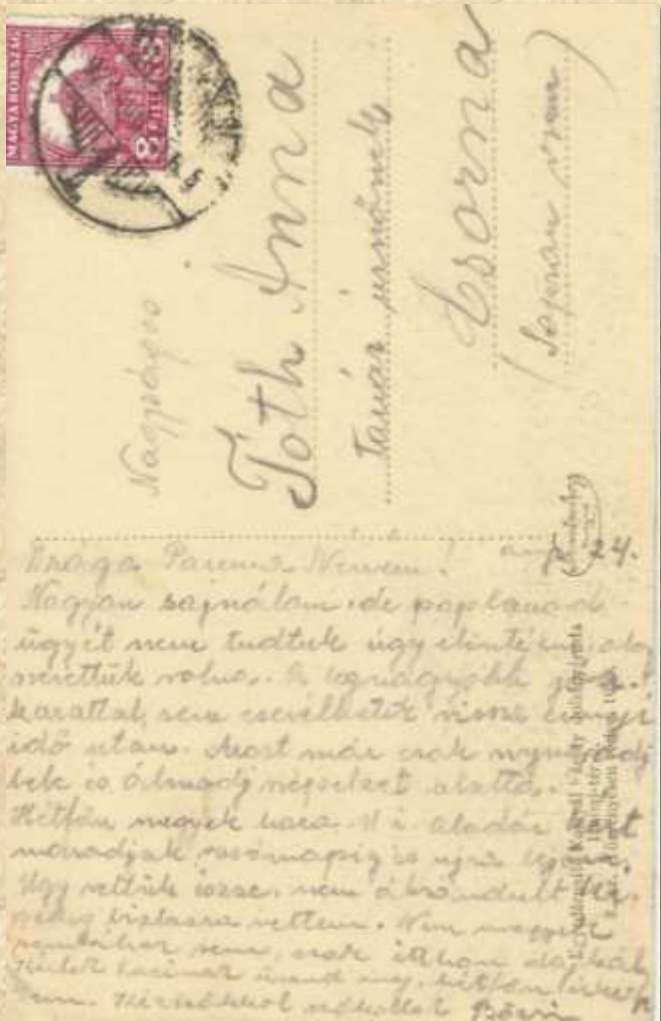
[1927]

Sok szeretettel köszöntjük a világ egyik legszebb helyéről. Königssee, 1928. júl. 20. Németh

Szívesen osztanám meg ezt a nyugalmat a természeti szépségeknek ezt a tengerét és belőle fakadó békét és felemelő érzéseket az én agyoncsigázott idegzetű, jó hívemmel. Szívvel üdvözlő Wagner, Rath, Rathné
1928. június 20.

Drága Pannika Néném!

Nagyon sajnálom, de paplanok ügyét nem tudtuk úgy elintézni, ahogy szeretttük volna. A legnagyobb jóakarattal sem cserélhetik vissza ennyi idő után. Most már csak nyugodj bele és álmodj szépeket alatta. Hétfőn megyek haza. U. i. Aladár kért maradjak vasárnapig és újra bejön. Úgy vettük észre, nem ábrándult ki, pedig biztosra vettem. Nem megyek senkihez sem, csak itthon dajkál. Kérlek Lacinak üzend meg, hétfőn érkezem. Kézcsókkal csókollak, Bözsi

[1928.] aug. 24.

(Rikospalota)

(Róm. kath. templom)

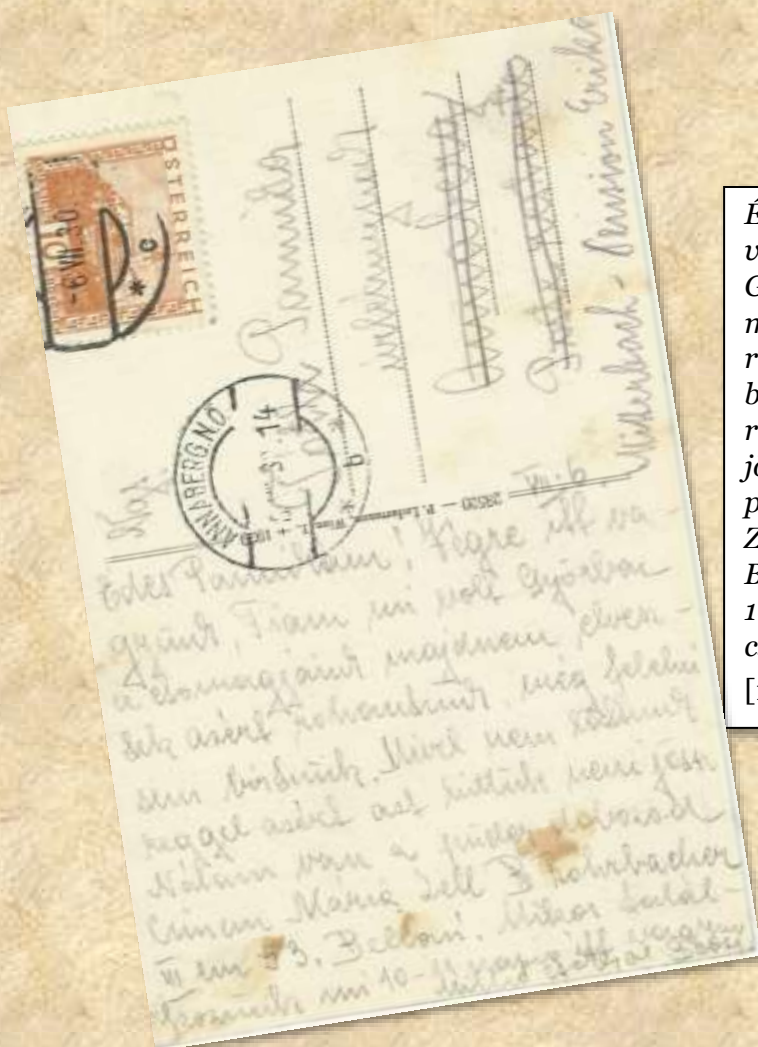

Üdvözlét és tiszteletteljes kézsók a jól sikerült kirándulásról: B. Barsony Kőszeg, [1929.] V/28. Haschaber Ödön, M.

Emaderaltar in der Wallfahrtskirche Mariazell

Édes Pannikám! Végre itt vagyunk. Fiam, mi volt Győrben, a csomagjaink majdnem elvesztek azért rohantunk, még felelni sem bírtunk. Mivel nem láttunk reggel, azért azt hittük, nem jössz. Nálam van a púderdobozod. Címem: Mária Zell Bohrbacher II. em. 53. Belloni. Mikor találkozunk, mi 10-11 napig itt vagyunk. Milliósókkal, Betty
[1929.] VII. 6.

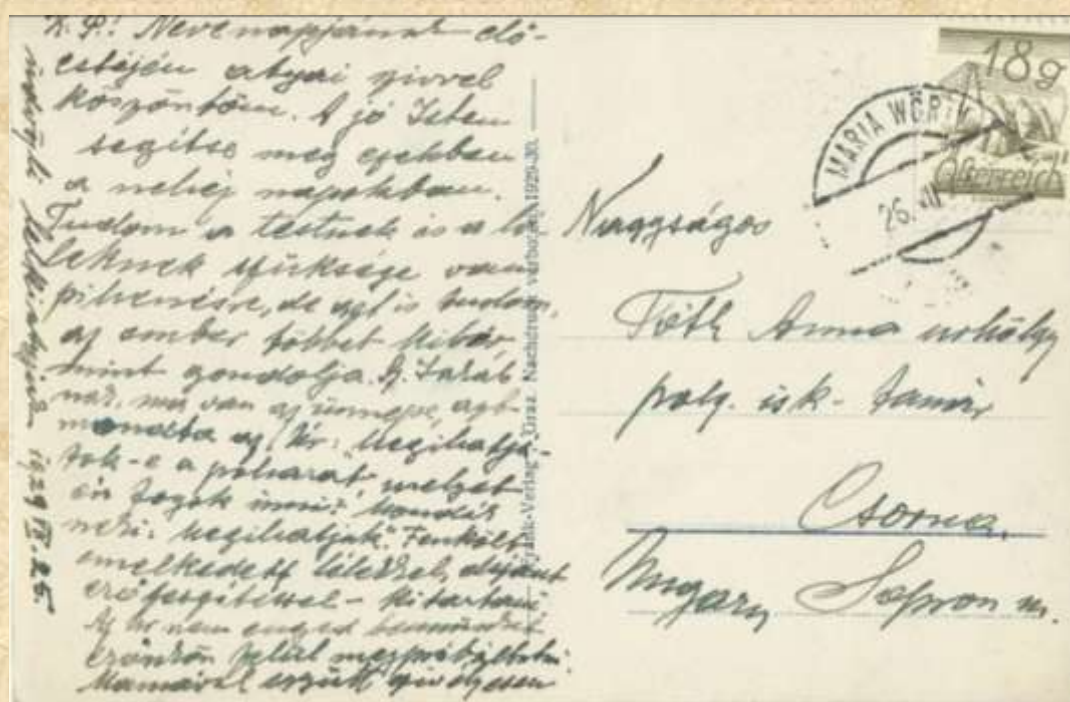
Kedves Pannikám!

Nénapodra fogadd sok jó és szerencskiváratom. Csókol, Laci

Megoperáltattam magam, három hétig nyomtam az ágyat és sajnos újra beteg voltam, majd Pesten csak sikerült. Állapotom rosszabb nem lett, de jobb sem.

1929. július 25.

K. P.! Nevenapjának előestéjén atyai szívvel köszöntöm. A jó Isten segítse meg ezekben a nehéz napokban. Tudom a testnek és léleknek szüksége van pihenésre, de azt is tudom az ember többet bír, mint gondolja. Sz. Jakabnak ma van az ünnepe, azt mondta az Úr: „Megihatjátok-e a poharat, melyet én fogok inni? Mondták neki: Megihatjuk.” Fenkölt, emelkedett lélekkel, erőfeszítéssel – kitartani. Az Úr nem enged bennünket erőnkön felül megpróbáltatni. Mamával együtt szívélyesen üdvözli lelkiatyjuk. 1929. VII. 25.

3 napig vagyunk
Berlinben, de a város
annyi szépet nyújt, hogy
3 hét is kevés lenne rá.
Kézcsók Banditól

Pannikám! Már részeg
vagyok. Csókol Ludy

[1929.] XII/27

REMBRANDT, Die anatomische Lehrsunde
De anatomica
La leçon d'anatomie
Anatomical lesson

Csorna 1929. XII. 30.

Igen Tisztelt Önagysága!
Fogadja az új év alkalmával
hálás Köszönetem szíves Önagys.
fáradózásaért melyet
ez évben velem töltött. Toth Anna.
Egyben kívánok sok szerencsét
és jó egészséget
továbbra is kitartást tanárnőnek
a munkájához.
Maradok hű tanítványa.
Krausz Miklós I. o. t.
Csorna,
Helyben

Moderner Kunst-Verlag, G. m. b. H., Berlin
2338

Igen Tisztelt Önagysága!

Fogadja az új év alkalmával hálás Köszönetem szíves fáradózásaért melyet ez évben velem töltött. Egyben kívánok sok szerencsét és jó egészséget, továbbra is kitartást a munkájához. Maradok hű tanítványa.

Krausz Miklós I. o. t.

Csorna, 1929. XII. 30.

Kedves Panni! Ismét ide jöttem
táborozni, ahol már a csornai
fiúkkal is voltam. Hát Maga
hol nyaral? Nem illik ennyire
megfeledkezni a jó barátairól.
Kézcsókkal, Laci
930. VII/11. Pilismarót

<p>Dansk Spejder. Dán cserkész. Danish Boy Scout. Dänischer Pfadfinder. Éclaireur Danois.</p>	<p>POST CARD — CARTE POSTALE LEVELEZŐLAP</p>	
<p>Kedves Panni! Ismét ide jöttem táborozni, ahol már a csornai fiúkkal is voltam. Hát Maga hol nyaral? Nem illik ennyire megfeledkezni a jó barátairól. Kézcsókkal Laci</p> <p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Márton L. János</p>	<p>Önagya.</p> <p>Tóth Anna</p> <p>tanárnőnek.</p> <p>Csorna</p> <p>Szpon m.</p>	
<p>930. VII/11. Pilismarót. Laci</p> <p>Published by MAGYAR CSERKÉSZ SZÖVETSÉG, Budapest, V. with the approval of the BOY SCOUTS INTERNATIONAL BUREAU, London SW. 1.</p>		

Édes jó Pannikám! Hát nekünk igazán pechünk van, vasárnap már olyan nagyon szeretettünk volna látni, hogy miután Te azt irtad, hogy 9-én méggy haza, mi már 10-én azt hittük biztosan otthon találunk. Sajnos nem úgy volt. Laci ma írt egy nagyon kedves levelet, melyben sajnálkozását fejezte ki, hogy nem voltak ők sem otthon. Édes Pannikám én biztosra várlak ám, én csütörtökön 14-én Szombathelyre megyek Ildiékhez (?), de vasárnap este már otthon leszek és okvetlen kereslek. Sok-sok beszélhivalón lesz. Mindannyian csókolkunk szeretettel, Mancy

1930. augusztus 13.

Kőszeg, Horváth Anna fotója

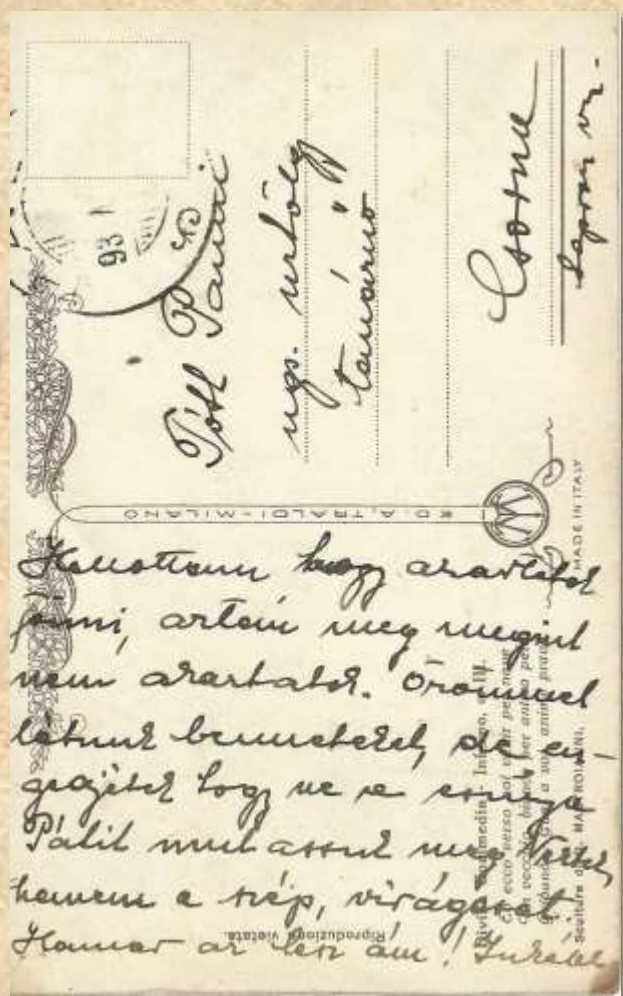
Édes Pannikám! Soraidnak igen megörültem. Sok csók érte. A lapot én Lauránából küldtem, de többször odaadtam leveleimet Pestre utazóknak és azok adták fel, részben biztosabb (tavaly 3 elveszett) részben olcsóbb. Gittáékkal itt vagyunk, de megyünk tovább Ausztriába. Rém örülök a cserének, akkor sűrűbben látlak. Gitta csókol, én is milliószor,

Betty

Kőszeg, 1931. júl. 7.

Hallottam, hogy akartatok
jönni, aztán meg megint nem
akartatok. Örömmel látunk
benneteket, de engedjétek,
hogy ne a csúnya Pálit
mutassuk meg Nektek, hanem
a szép, virágosat. Hamar az
lesz ám! Inkább siettetni
fogjuk. Kellemes ünnepeket
kívánva, szeretettel csókolunk,
Békés, boldog ünnepeket. Etus
931. július 8.

Kedves, jó Panni.

Szívből köszönöm imádságos jókívánságait, hasonlókkal viszonozom. Férfiaink lelki élete új reményeket kelt, aminek a lelkivezető igen örül. A régi tisztelettel és szeretettel üdvözlé,

Wagner Mihály

Csorna, 1932. okt. 28.

Bakonybél.

Betyárbarlang, Odvaskő.

Stohlai kirándulások
1930. Máj. 23-án

Levelezőlap

Deutsch-Sándor Bakonybél.

II

Stohlai
1930. Máj. 23-án

Balatonalmádi

Klubbház

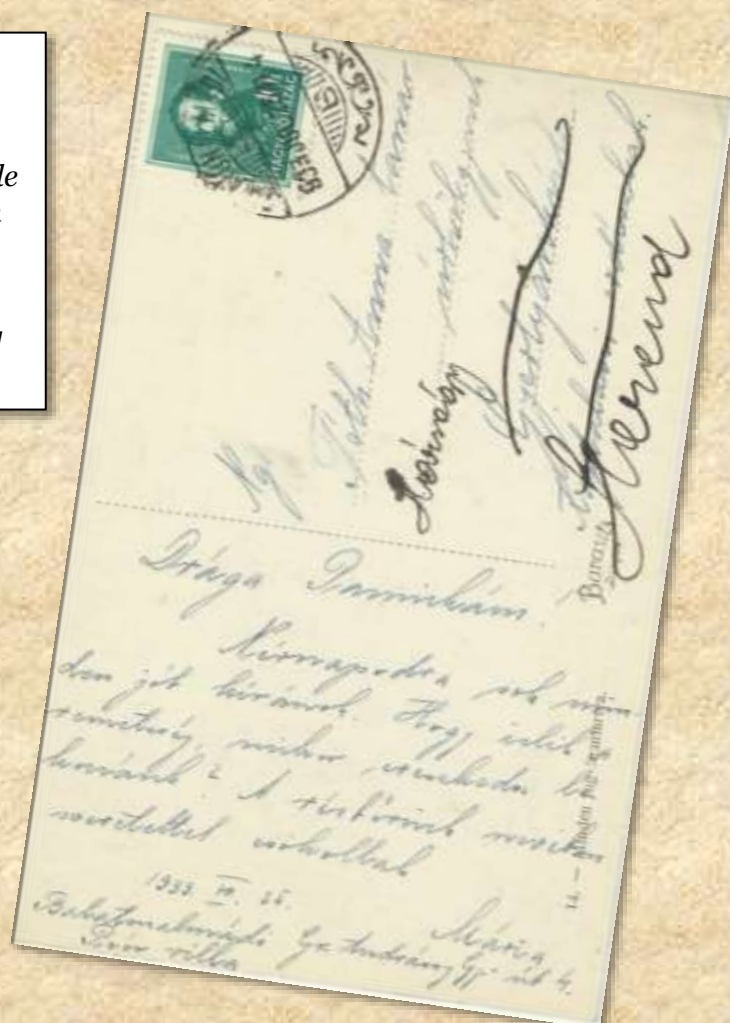
Drága Pannikám!

Névnepodra sok minden jót kívánok. Hogy ízlik a remeteség, mikor ereszkedsz le hozzánk? A révfőnök nevében szeretettel csókollak,

1933. VII. 25.

Mária

Balatonalmádi, Gr. Andrássy Gy. út 4. Poór Villa

Csorna

Szent István tér

Kedves Panni! Kedves névünnepe alkalmával fogadja
mindnyájunk részéről őszinte szerencse-kívánatainkat. Mikor jön
Csornára, már várjuk?!

Mindnyájan üdvözlünket küldjük.

Kézcsókkal: Aladár

1933. július 25.

Kedves Pannikánk! Névnepod – illetve neved napja – alkalmából szeretettel gondolunk Rád és minden jót kívánunk. Tegnap jöttünk vissza Győrből, ahol csaknem 3 hétig nagyon kellemesen éreztük magunkat. Most már csak Pesten nyaralunk tovább. Mikor látunk már itt? Kézcsókkal, Ernő

Én is szívből, szerencsés boldog névnepokat kívánok és kézcsókjaimat küldöm. R.

Isten éltesse sokáig, az én nagy örömömre. Sok sok csókkal. Sz.

Bp. 1933. VII. 25.

A régi szeretettel kívánunk
minden jót nénapodra. Sokszor
csókolunk, üdvözlünk
mindhárman. Eti
Páli, 933. júl. 26.

Felvidéki
tartózkodásomról sok
üdvözlét küldök és
nénapodra sok
szeretettel minden jót
kívánok. Kristóf Margit
Neverice, Velke
Chrastany C.P.R.

1933. július 30.

Pompeiből szeretettel csókol

Olga

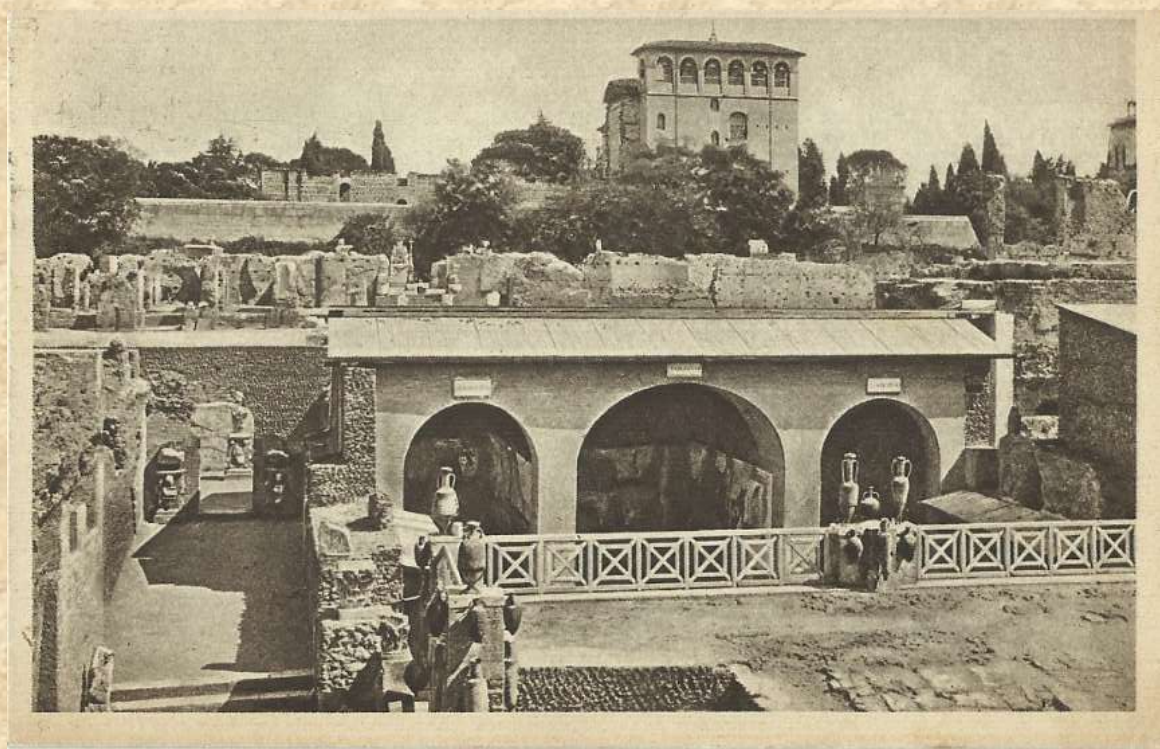
1934. máj. 19.

POMPEI - Il tempio d'Iside

Az örök városból Rómából
küldök Neked üdvözetet. s azt
gondolom, milyen jár, hogy
nem élvezheted ezt a
nagyszerű élményt, Te is velem
együtt. Csókol, Olga
1934. máj. 21.

Édes Pannikám!

Minden jót kívánok névnapodon, remélem ennek egy részéből a magas minisztérium már gondoskodott is. – Amint látod szép helyen töltöm a vakációt, kár, hogy rohamosan közeledik a vége. További kellemes nyaralást kíván és sok szeretettel csókol Mária
1934. VII. 25.

Nénapja alkalmából minden
jót kíván szívélyes üdvözlettel
és kézcsókkal a Pál
[1934.] VII/26.

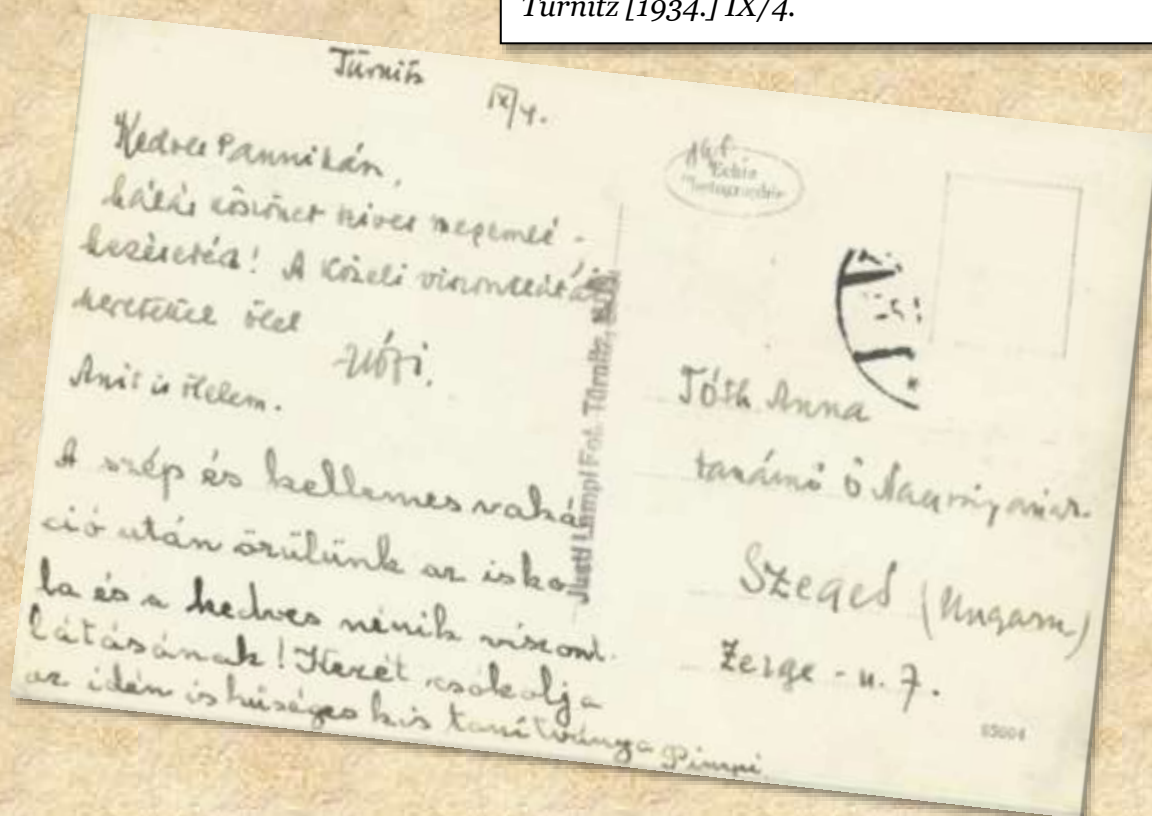

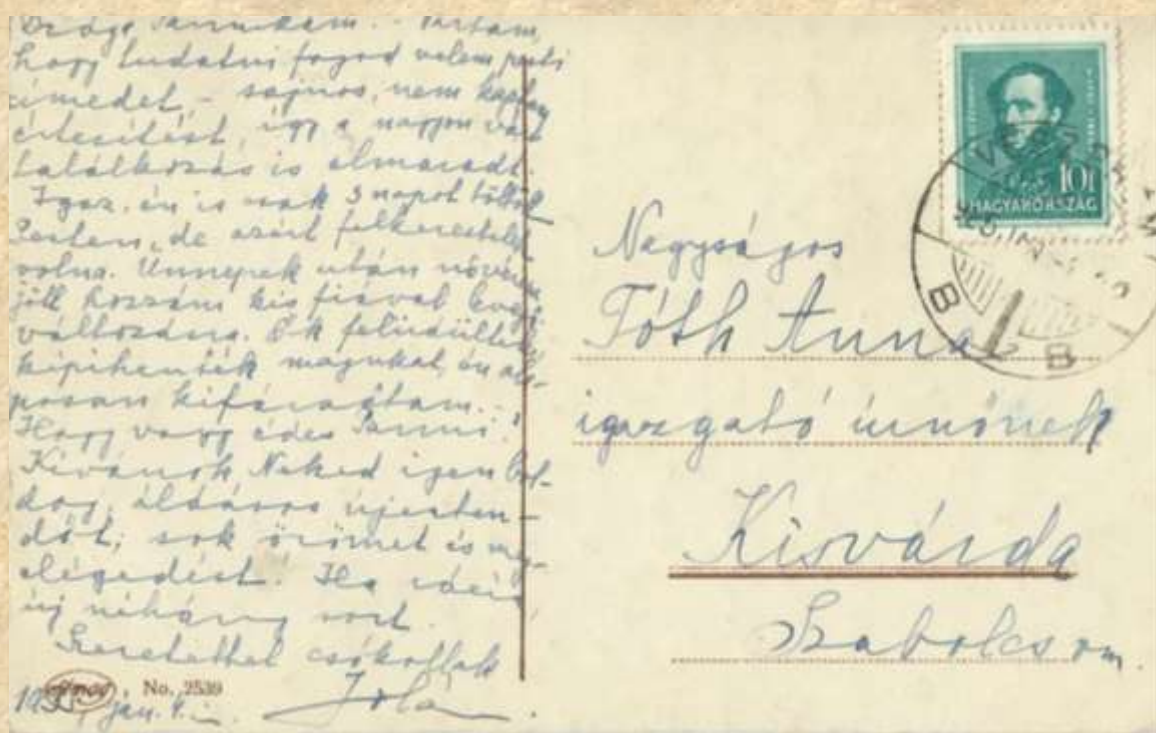
Kedves Pannikám, hálás köszönet szíves
megemlékezésért! A közeli viszontlátásig szeretettel
ölel, Zsófi

Anit is ölelem.

A szép és kellemes vakáció után örülünk az iskola és
a kedves nénik viszontlátásának! Kezét csókolja az
idén is hűséges kis tanítványa Pimpi

Tünnitz [1934.] IX/4.

Drága Pannikám. Vártam, hogy tudatni fogod velem pesti címedet – sajnos nem kaptam értesítést, így a nagyon várt találkozás is elmaradt. Igaz, én is csak 3 napot töltöttem Pesten, de azért felkerestelek volna. Ünnepek után nővérem jött hozzám kis fiával levegőváltásra. Ők felüdültek, kipihenték magukat, én alaposan kifáradtam. Hogy vagy édes Panni? Kívánok Neked igen boldog, áldásos újesztendőt, sok örömet és megelégedést. Ha ráérsz, írd néhány sort. Szeretettel csókollak, Jolán

1935. jan. 4-én

Szeretett jó Tanárnő!

A szent Szeretet ünnepén
önkéntelenül is kitör
lelkünkben a jókívánság azok
iránt, kiktől önzetlen szeretet
kaptunk. Kívánom Ő adjon
kifogyhatatlan szeretetéből és
jóságából szeretett
Tanárnőnknek, hogy még
sokáig változatlanul
folytathassa lelket nemesítő
munkáját. Hálás hallgatója,
Kimmel Katalin
főisk. hallg.

1935. december 10.

Pannikám drága! Sok szeretettel gondolok Rád. Hogy vagy, hogy érzed magad Szegeden? Megkaptad leveletem, amit még a nyáron írtam? Szép türelmesen várom, hogy írsz egy pár sort. Most visszaadod a kölcsönt, ugye? Nagyon boldog karácsonyt kívánok, az újesztendő pedig hozzon meg minden jót, ami kívánsz Magadnak. Szeretettel csókollak: Manci

1935. december 19.

Kellemes ünnepeket és sok-sok örömet az új esztendőben, szeretettel kívánok, Mancsi

Édes Pannikám! Tudom, hogy én tartozom beszámolóval, de még csak most jutottam pontos adathoz majd az ünnepek után el intézem.

Most kívánunk igen kellemes ünnepeket és örömteljes, boldog új évet. Szeretettel, Papp-ék Csorna, [1935.] XII. 23.

Édes Pannikám, bocsáss meg, hogy eddig nem jelentkeztem soraimmal, de szerettem volna és hittem is, hogy a karácsonyi vakációt nálunk töltöd.

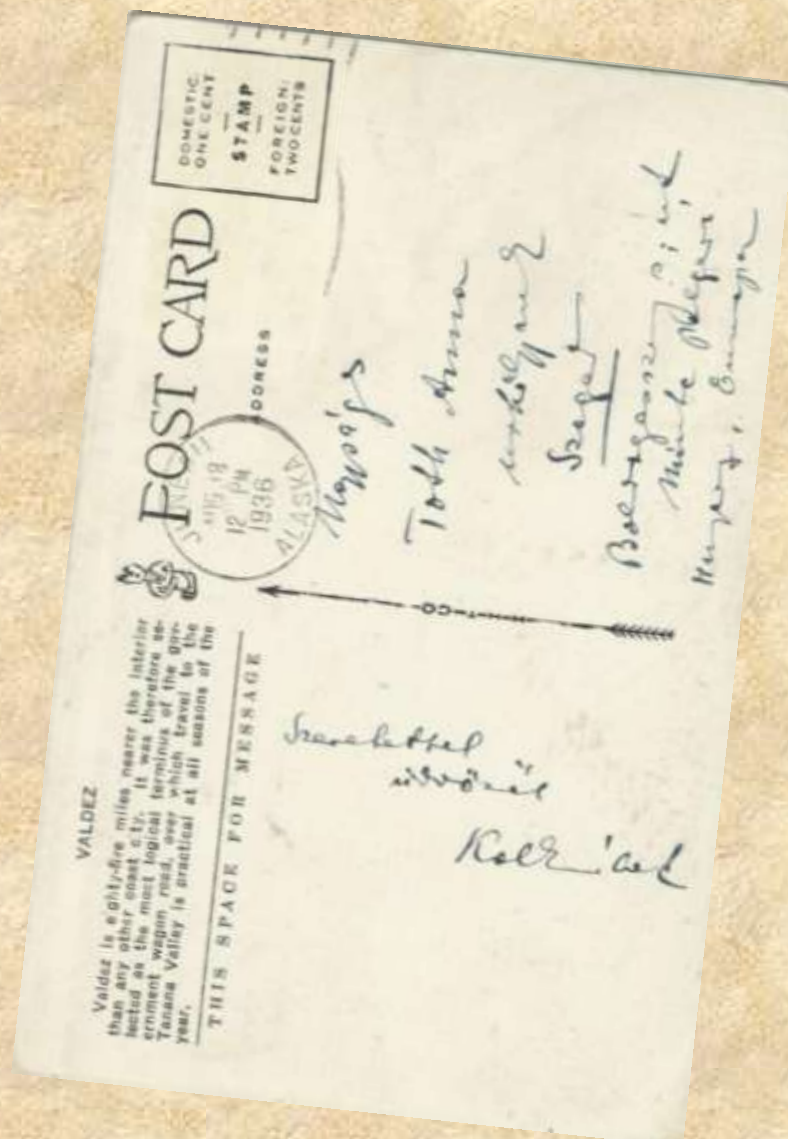
Azonban bizonyos körülmények miatt, melyek a Te abszolút pihenésedet nem biztosítják – nem mertelek mmeghívni. Nagypapa asztmás köhögése éjjelenként, engem még a 3. szobában is zavar, így nem mertem felajánlani a szomszéd szoba kevésbé jó szelonyját. De, ha nem határoztaál még másképen és elfogadod az én és gyerekek társaságát éjszaka, természetesen karácsonyi ajándéknak veszem társaságodat. Hogy mennyire szeretnék már együtt lenni Vele, azt hiszem mondhatom. De azt is szeretném, ha jól éreznéd magad nálunk. Ha most nem jössz azért remélem nem maradunk ki programodból. Sok szeretettel csókolunk mindnyáján, Böske

Nagyon boldog újévet kívánok.
Kézcsókkal
Vidács Márta
Kecskemét, 1935. dec. 29.

561B VALDEZ, ALASKA, SHOWING VALDEZ GLACIER

Kedves Kartársam

Pár órára bejöttünk ide Zalaegerszegre, s pihenés közben kedvességére is kiterjedt figyelmünk, s így mi is küldjük tiszteletteljes üdvözetünket a Zala völgyéből: Deák Ferenc és Csány László hazájából. Kézcsók és üdvözet, kiváló tisztelettel. Farkas Iván, Dr B.

1937. június 22.

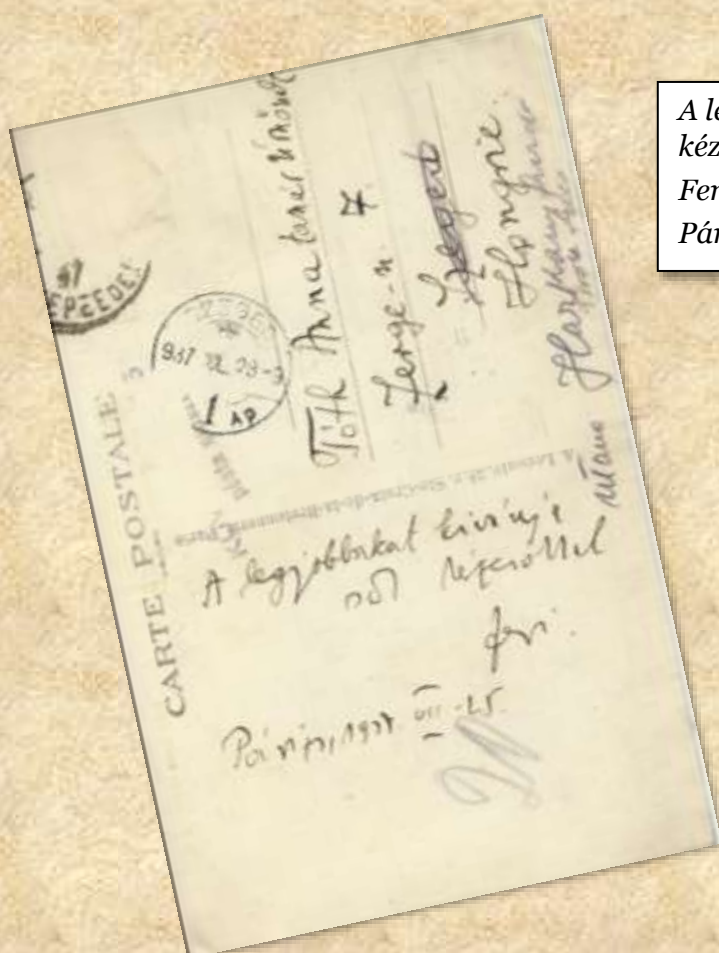

*A legjobbat kívánja sok
kézcsókkal,*

Feri

Párizs, 1937. VII.25.

Kedves Pannikám! Abban a reményben, hogy új tartózkodási helyedre utánad küldik lapom, igazán sajnálom, hogy nem érzed egészen jól Magad. De én remélem, hogy a meleg víz hatása később jelentkezik majd, mert úgy szokott. Hanem az idegeknek bizony jobb lenne hosszabb idő. Én is azt mondom, inkább maradj még ott szept.-ben. Sajnos nincs egészen kifogástalan idő, de azért lehet mindennap fürödni, kirándulni is. A viszontlátásig szeretettel ölel Ilonka.

Eger, 1937.08.22.

Kegyelemteljes karácsonyt,
 boldog újesztendőt kíván.
 Kristóf Margit
 1937. XII. 20.

Drága édes Panni, aranyos
leveledet hálásan köszönöm.
Nagyon szomorú vagyok, h.
beteg voltál, remélhetőleg
minden vacak náthán azóta túl
vagy. Látnod itt vagyok ezen a
szép vidéken, (jelzem képen
szebb mint a valóságban) és
sielek egy kicsit igen tehetséges
kezdőként (öndicséret nem
szép dolog ugye?). Ne csinálj
magadnak gondot az én
ruháimból, mert a volt
bejárónk mindent elküldött.
Jövő hét végéig maradok,
addig nem ígérem, h.
hosszabban írok, de utána
igen. Ölel számtalanszor P.
Obergurgl, 938. II./22.

Kedves Panni! A legnagyobb örömmel gratulálunk kinevezéséhez, de még jobban azért, hogy közelünkbe jön és remélhetőleg gyakrabban lehetünk részesei kedves társaságának. Azért gratulálunk olyan későn, mert amint Dr. Neumann barátomnak is említettem, először nagyon sok gratuláció jön, alig győzi az ember elolvasni, míg a későbbiek már megfontoltan és nyugodtabban olvassa az ember! /Tudva, Neumann az első között volt/. Még egyszer a legjobbakat kívánva, mindnyájunktól sok-sok üdvözet, kézcsókkal....

Csorna, 1938 május 7.

Sok kézcsókkal. Feri

Édes Pannikám! Szeretnék új otthonodban mindjárt első nap szeretettel üdvözölni s munkádhoz ott a jó Isten gazdag áldását kívánni. Sokat gondoltam Rád, hogy ebben a rekkenő hőségben mily nehéz lehetett a csomagolás, búcsulátogatások stb. És most a pihenés helyett tovább a munka. De majd csak eljön az aug. is. Én azt hiszem már 15.-e táján elmehetsz. Én is szenvedek, még itt is a hőségtől. A tanfolyam nagyon fárasztó, 6-án megyek vissza Szegedre. Félhivatalos értesülés szerint már ki vagyok nevezve. – Sok – sok szeretettel csókol Ilonkád.

1938. VI. 30.-án

*Sokszor csókollak
Pannikám*

*Mária
Kézcsókot küld
Károly
[1938.] VIII. 1.*

Laurana - Lúd

Üdülgetek, már amennyire a hőség megengedi. Összes szabadidőmet (ami bőven van) vizben töltöm. Nem csodálkoznám, ha a két hét alatt uszonyaim nőnének.- Hasonló jókat kíván és csókol Aranka.

Laurana, Hotel Splendore
 1938. aug. 9.

Szeretettel gondolunk
kedves jó Panni nénire és
sok kézcsókot küldünk
Dsida Irmus, Tantos Olga.
Kalocsa, 1938. aug. 19.

Ják

Jáki templom a Jakab-kápolnával

Szeretettel köszönti vasi
kirándulásáról. Jóska
H. János. NN, Stergecz
György
[1939.]

Látvány a Rákóczi-úttal

Kezeit csókolja szeretettel.
R. R. Karcsi
Csíkszereda 942. VI. 30.

Igen boldog kegyelemteljes karácsonyi ünnepeket és békés új esztendőt kívánok Pannám! Ha majd nyavalyáskodásom több időt enged, válaszolok reménybeli leveledre. Írd meg Pannám, hogy vagy, mit csinálsz. Én a körülményekhez képest elég jól vagyok, bár fogytam 10 kilót. Most vitaminnal etetnek. A legrosszabb az, hogy állandóan fázom és a hideg levegőn nem tudok járni. No majd csak eljön megint a tavasz is és újból megerősödöm, hiszen tudnivaló, hogy csalánba nem üt a ménkő stb... Szeretettel csókol

Annie

1943. december 27.

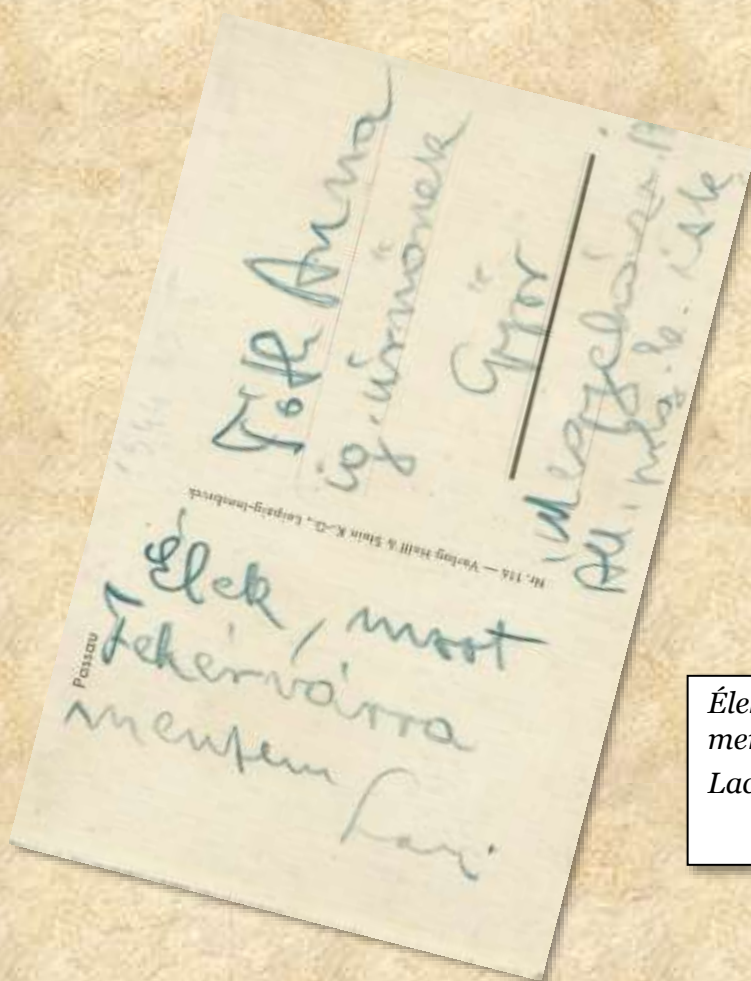
Kedves Pannikám! Sokat
gondolok Rád, hogy vajjon
hányszor találkoznánk lent.
Nagyon nagyon jó itt
Édesanyámnál, csak ne volna
izgalma az embernek. A múlt
héten kétszer pont a villa felett
vonultak át és gondolhatod mit
éltem át. Hála a jó Istennek
ránk nem esett. Kétszer
kényszerdobás volt a két
legszeleső sarkán Fürednek, de
csak anyagi kár keletkezett.
Pedig olyan szép itt minden és
olyan jó itt. Hogy vagy az
egészségeddel Pannikám?
Édesanyám üdvözléteit
tolmácsolva, szeretettel ölel
Violád.

1944. június 9.

Balatonfüred-fürdő Czigler u. 2.

Grzebet-udvar és Tibor-fürdő

Élek, most Fehérvárra mentem.

Laci

1944. október 5.

